

การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

บรรยายในการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการรัฐสภา

วันจันทร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๑, ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ณ ห้องอบรม ชั้น ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ กรุงเทพมหานคร

โดย

พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์

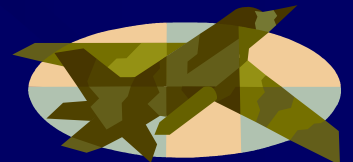
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา

กรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑

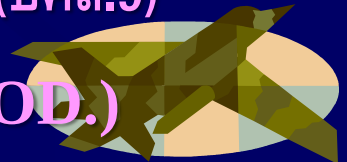
อดีตสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ(๔๙), อดีตสมาชิกวุฒิสภา สรรหาภาควิชาชีพ

พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์

ข้าราชการบำนาญสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, อดีตสมาชิกวุฒิสภา

- ➔ มัธยมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน รุ่นที่ 7
- ➔ นักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 6
- ➔ นักเรียนนายเรืออากาศ รุ่นที่ 13 (สื่อสาร)
- ➔ หลักสูตรนักบินประจำกอง (ไอพ่น) รุ่น น.41
- ➔ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ➔ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ภาครัฐร่วมเอกชน (วปรอ.4010)
- ➔ การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน สถาบันพระปกเกล้า (ปรม.2)
- ➔ การเมืองการปกครองสำหรับผู้บริหารระดับสูง สถาบันพระปกเกล้า (ปปร.11)
- ➔ เศรษฐกิจสาธารณะสำหรับผู้บริหารระดับสูง สถาบันพระปกเกล้า (ปศส.9)
- ➔ กรรมการบริษัทไทย (DCP. 37) สถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD.)

พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์

ข้าราชการบำนาญสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา(ก.ร.)

→ ผู้บังคับฝูงบิน 403 กองบิน 4 ตาคลี (F-5 E/F)

→ ผู้บังคับการกองบิน 1 นครราชสีมา (F-5 E/F, F-16 A/B)

→ ผู้ช่วยทูตทหารอากาศไทย/โตเกียว รรท.ผชท.ทอ.ไทย/ไซล

→ รองเจ้ากรมข่าวทหารอากาศ

→ ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพอากาศ

→ ผู้ช่วยเสนาธิการทหารอากาศฝ่ายกำลังพล

→ รองผู้บัญชาการกองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ

→ เจ้ากรมกำลังพลทหาร

→ ที่ปรึกษาสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

→ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด

→ ปราบปรามการก่อการร้าย/ร่มเกล้า

→ ปฏิบัติการทางอากาศ Red Flag, USA

→ ปฏิบัติการ Cope Thunder, Philippine

→ นตต.สหประชาชาติ สงครามเกาหลี

→ กรรมการข้าราชการทหาร(กขท.)

→ ตุลาการศาลทหารสูงสุด

→ ประธานศูนย์ส่งเสริมพลังแผ่นดินฯ

พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.)

- งานที่ทำ : ส่งเสริมคุณธรรมและธรรมาภิบาล ต่อต้านทุจริต
- ประธานมูลนิธิสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- อดีตสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ/อดีตสมาชิกวุฒิสภา สรรพหาคณาวิชาชีพ (๒ วาระ)
- อดีตเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมวุฒิสภา (3 สมัย)
- อดีตประธานคณะกรรมการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริตและเสริมสร้างธรรมาภิบาล
- อดีตรองประธานคณะกรรมการสิทธิชุมชน สิทธิเสรีภาพ และคุ้มครองผู้บริโภค
- คอลัมน์นิสต์ “หุ้นส่วนประเทศไทย” หนังสือพิมพ์ “โพสต์ทูเดย์”
- อดีตผู้ดำเนินรายการ “สร้างชาติโปร่งใส สร้างไทยซื่อตรง” สถานี TNN.2 (6 ปี)
- ผู้ดำเนินรายการ “โต๊ะกรองข่าว” ทางสถานีวิทยุ 101 ทุกวันอาทิตย์เวลา 0730-0900

หัวข้อการบรรยาย

พล.อ.อ. วีรวิท คงศักดิ์

- ☯ ภาพลักษณ์ (Image)
- ☯ สีนบน - สีนน้ำใจ
- ☯ ธรรมาภิบาล (Good Governance)
- ☯ การปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ
- ☯ คุณธรรม : ความเป็น “มนุษย์”

ภาพลักษณ์ (Image)

“ความประพฤติ”
“ภาพลักษณ์”

“เชื่อถือ
ศรัทธา ไว้วางใจ”

ทุกสิ่งทุกอย่าง ที่เกิดแก่เราในวันนี้
ย่อมมีต้นเรื่องคือ **เหตุ** สิ่งที่ได้รับคือ **ผล**
และผลที่ท่านมีความรู้ยู่ขณะนี้ **บทเรียน**
จะเป็นเหตุให้เกิดผลอย่างอื่นต่อไปอีก ไม่หยุดยั้ง
ดังนั้นที่พูดกันว่า ให้พิจารณาเหตุผลให้ดีนั้น
คือ ให้พิจารณาการกระทำของตนให้ดีนั่นเอง
คนเรามากนึกว่า อนาคตจะเป็นอย่างไรเราทราบไม่ได้
แต่ที่จริง เราย่อมจะทราบได้บ้างเหมือนกัน
เพราะอนาคต ก็คือ ผลของการกระทำในปัจจุบัน

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ความเชื่อถือ ศรัทธา และไว้วางใจ

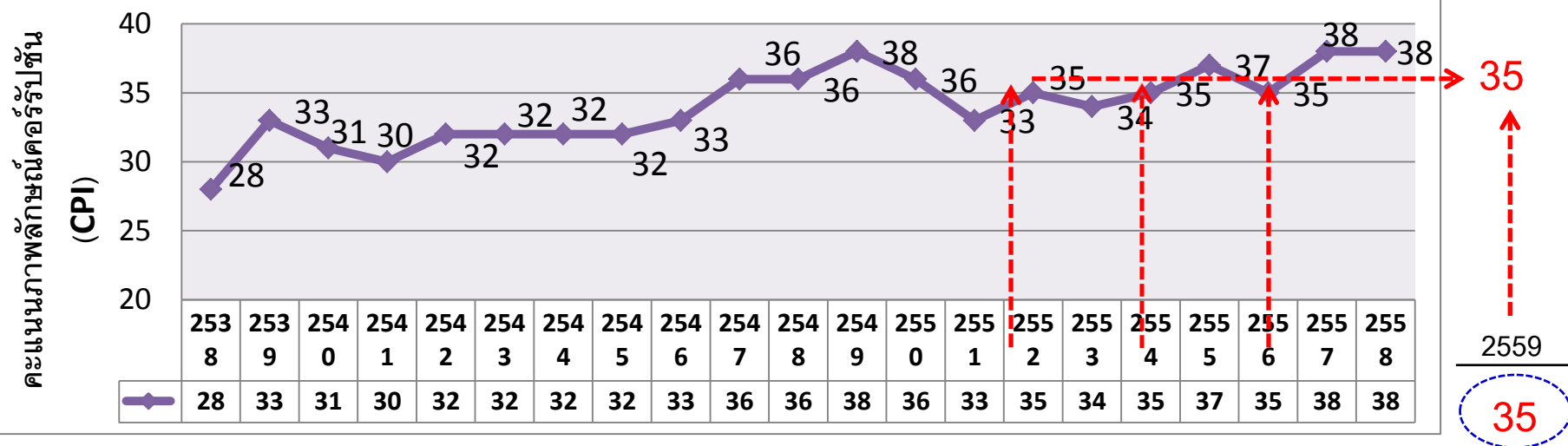
ความเป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” (Integrity)

- ☯ เกิดจากความประพฤติหรือการกระทำของตนเอง
- ☯ สร้างภาพลักษณ์ (Image) ในสายตาผู้อื่น
- ☯ ต้องศึกษาบทเรียนด้วยเหตุ (Cause) และผล (Effect)
- ☯ เกิดความรู้ที่นำไปปฏิบัติอย่างมีเหตุผล (Rationality)

“อนาคตที่ดีเกิดจากการเรียนรู้และพัฒนาความประพฤติของตนเอง”

สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย

คะแนนดัชนีวัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) ปี 2538-2559

(คิดจากรอบ 22 ปี)

ปี 2538 ได้คะแนนต่ำสุด 28 คะแนน

ปี 2549 ปี 2557 และ ปี 2558 ได้คะแนนสูงสุด 38 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย 34 คะแนน

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
anti-corruption center

ที่มา : www.Transparency.org

หมายเหตุ : คะแนนอยู่ระหว่าง 0-100

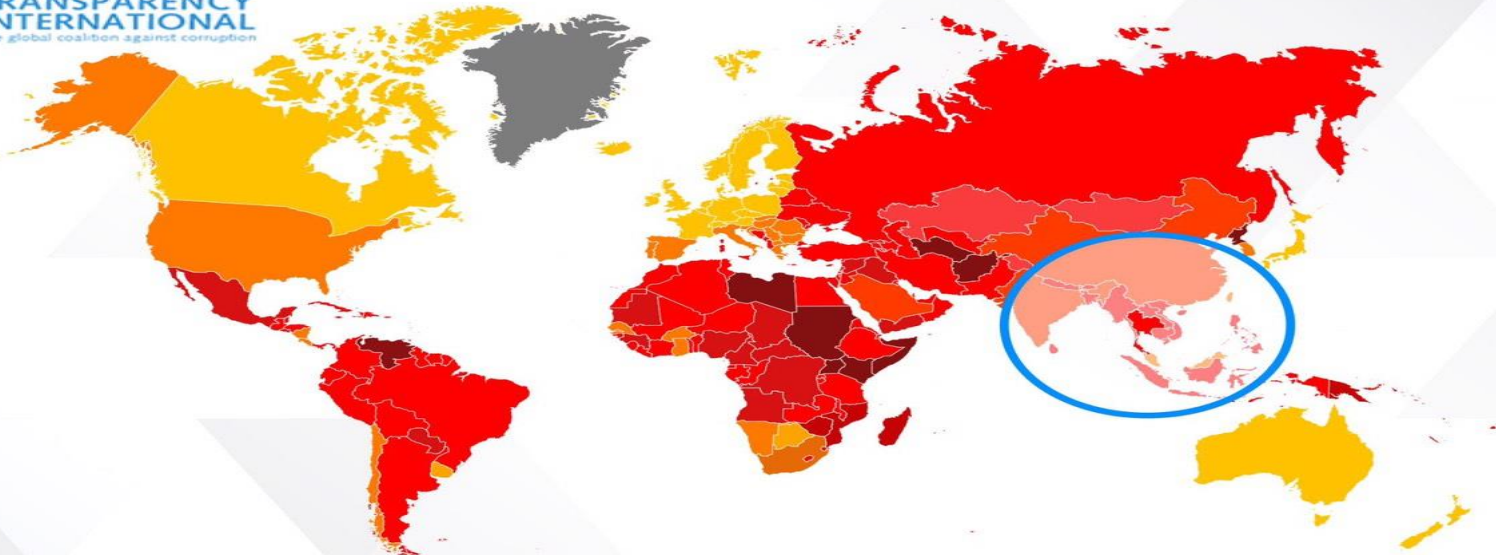

Corruption Perceptions Index 2017: Global Scores

ดัชนีการรับรู้การทุจริต : ค่า CPI (ประเทศไทย)

สำนักงาน ป.ป.ช.

CPI Score
คะแนนปี 2017

37 ↑

Rank
อันดับที่

96 ↑

CPI Score 2016 : 35

Rank 2016 : 101

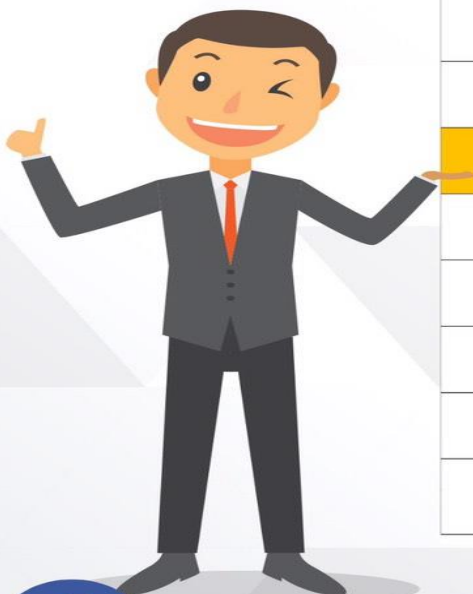

สื่อสารองค์กร สำนักงาน ป.ป.ช.
@pnacc

www.nacc.go.th

ตารางค่าคะแนน CPI ประจำปี 2017 ของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียน

อันดับ	ประเทศ	คะแนน	อันดับโลก
1.	สิงคโปร์	84	6
2.	บรูไน	62	32
3.	มาเลเซีย	47	62
4.	อินโดนีเซีย	37	96
4.	ไทย	37	96
6.	เวียดนาม	35	107
7.	ฟิลิปปินส์	34	111
8.	เมียนมา	30	130
9.	ลาว	29	135
10.	กัมพูชา	21	161

สื่อสารองค์กร สำนักงาน ป.ป.ช.
 @prnacc

www.nacc.go.th

ตารางแสดงค่าคะแนนจาก 9 แหล่งข้อมูล
 ที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI)
 ใช้ประเมินเพื่อจัดอันดับดัชนี
 การรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย

แหล่งข้อมูล	ปี (ค.ศ.)						Change (2016 : 2017)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
1. ICRG Political Risk Services International Country Risk Guide	31	31	31	31	32	32	↔
2. EIU Economist Intelligence Unit Country Risk Rating	38	38	38	38	37	37	↔
3. WEF World Economic Forum Executive Opinion Survey	35	35	39	43	37	42	↑
4. WJP World Justice Project Rule of Law Index	33	33	44	26	37	40	↑
5. GI Global Insight Country Risk Rating	42	32	42	42	22	35	↑
6. BE Bertelmann Foundation Transformation Index	45	40	40	40	40	37	↓
7. IMD World Competitiveness Yearbook	38	36	33	38	44	43	↓
8. V-DEM Varieties of Democracy Project	-	-	-	-	24	23	↓
9. PERC Political and Economic Risk Consultancy	35	39	35	42	38	-	-

สื่อสารองค์กร สำนักงาน ป.ป.ช.
 @pnacc

www.nacc.go.th

ฐานข้อมูลหลัก 9 แหล่งผลสำรวจ CPI

แหล่งข้อมูล		ประเด็นที่ส่งผลต่อ CPI ของไทย	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
Bertelsmann Foundation Transformation Index	: BF-BTI	เรื่องการปราบปรามการทุจริตและบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด	45	40	40	40	40
Global Insight Country Risk Rating	: GI	การดำเนินการทางธุรกิจต้องเกี่ยวข้องกับการทุจริตมากน้อยเพียงใด	42	32	42	42	22
Economist Intelligence Unit Country Risk Assessment	: EIU	ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ	38	38	38	38	37
IMD World Competitiveness	: IMD	การตัดสินใจและการทุจริตมีอยู่หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด	38	36	33	38	44
World Economic Forum Executive Opinion Survey (EOS)	: WEF	ภาคธุรกิจต้องจ่ายเงินสินบนในกระบวนการต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	35	35	39	43	37
Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence	: PERC	ระดับการรับรู้ว่าการทุจริตเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองมากน้อยเพียงใด	35	39	35	42	38
World Justice Project Rule of Law	: WJP	เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางมิชอบมากน้อยเพียงใด	33	33	44	26	37
Political Risk Services International Country Risk Guide	: ICRG	ผู้มีอำนาจหรือตำแหน่งทางการเมืองมีการทุจริตโดยใช้ระบบอุปถัมภ์และระบบเครือญาติ และภาคการเมืองกับภาคธุรกิจมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด	31	31	31	31	32
Varieties of Democracy Project	: VD	ความหลากหลายของประชาธิปไตย การเลือกตั้ง เสรีภาพ เปิดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความเห็นพ้องต้องกันของทุกฝ่าย นอกจากนี้ ยังดูพฤติกรรมการคอร์รัปชันในระบบการเมืองในระดับฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ	-	-	-	-	24

World Economics Forum (144)

The Global Competitiveness Report, 2012–2013

- ① Property Right Protection 3.7(4.3) 103
“ป้องกันการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ”
- ② Intellectual Property Right 3.1(3.8) 101
- ③ Public Trust in Politician 2.2(3.0) 107
- ④ Business Cost of Terrorism 4.8(5.4) 115
- ⑤ Reliability of Police Service 3.6(4.3) 101

World Economics Forum (138)

The Global Competitiveness Report, 2016-2017

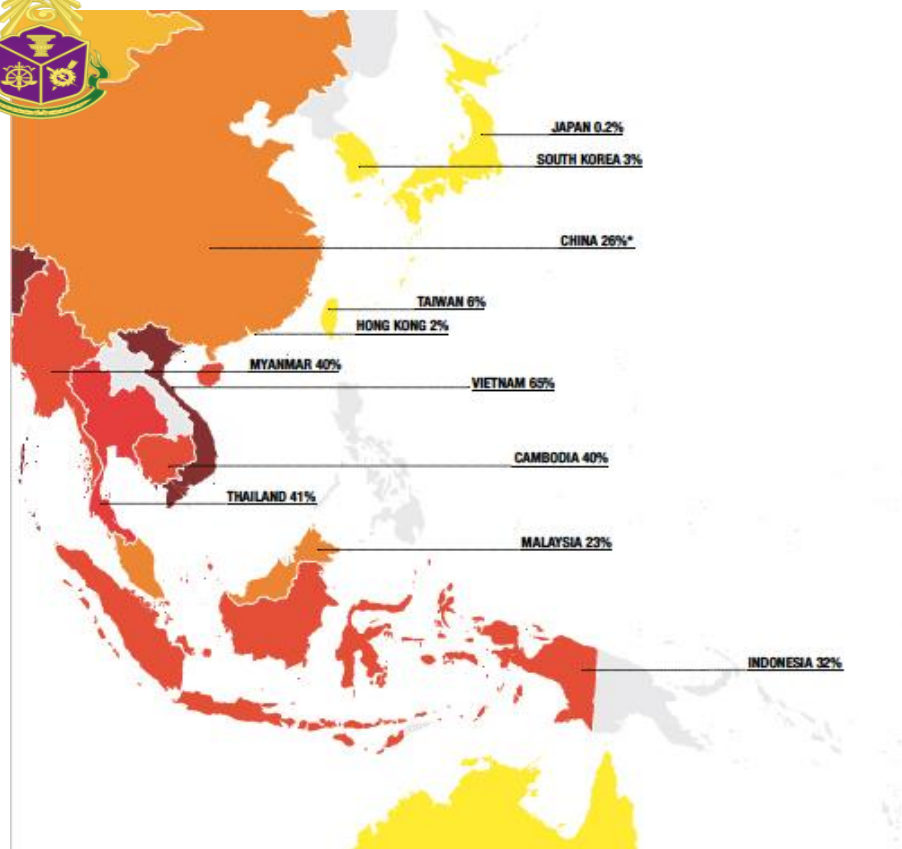
- ประเมิน 9 ด้าน 107 ตัวชี้วัด (ก.ย.59)
- 2016/2017: 4.64 คะแนน ลำดับที่ 34
- 2015/2016: 4.64 คะแนน ลำดับที่ 32

● แนวโน้มคะแนนต่ำลง (Trend) 5 ตัว

World Economics Forum : Trend

The Global Competitiveness Report, 2016-2017

- ① Wastefulness of Gov. Spending 2.5 108
ปัญหาคอร์รัปชัน
- ② Ethical Behavior of Firm 3.6 92
จริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ③ Business Cost of Crime & Violence 4.2 100
- ④ Business Cost of Terrorism 4.0 121
- ⑤ Strength of Investor Protection 6.3 38

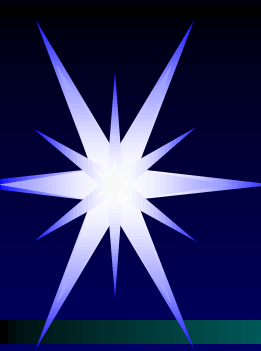
ประเทศไทยอยู่อันดับ

3

คอร์ปชั่นสูงสุดในเอเชียแปซิฟิก
แซง พม่า, กัมพูชา

ประเทศไทยอยู่อันดับ 3 คอร์ปชั่นสูงสุดในเอเชียแปซิฟิก แซงพม่า, กัมพูชา

ดัชนีสินบน : องค์การความโปร่งใสโลก

นิตยสาร FORBES, มีนาคม ๒๕๖๐

① อินเดีย	๖๙ %
② เวียดนาม	๖๕ %
③ ไทย	๔๑ %
④ ปากีสถาน	๔๐ %
⑤ เมียนมา	๔๐ %

ทำไมคนไทยรับสินบน ?

“ถ้าลดสินบนได้ ๑% จะลดคอร์รัปชันได้ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท”

งานวิจัยของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ๒๕๖๑

ผลกระทบของสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันไทย ด้านงบประมาณรายจ่าย ระหว่างปี 2554-2561

ลดการเรียกเก็บสินบน 100% คอร์รัปชันลดลง ๑ ล้านล้านบาท (หน่วย: ล้านบาท)

ปี	มูลค่าอัตราการคอร์รัปชัน						งบประมาณรายจ่าย	% ต่อ งบประมาณรายจ่าย					
	ร้อยละ 5	ร้อยละ 15	ร้อยละ 20	ร้อยละ 25	ร้อยละ 30	ร้อยละ 35		ร้อยละ 5	ร้อยละ 15	ร้อยละ 20	ร้อยละ 25	ร้อยละ 30	ร้อยละ 35
2554	38,879.0	116,637.1	155,516.1	194,395.1	233,274.1	272,153.1	2,169,967.5	1.79	5.38	7.17	8.96	10.75	12.54
2555	42,007.2	126,021.5	168,028.6	210,035.8	252,043.0	294,050.1	2,380,000.0	1.77	5.30	7.06	8.83	10.59	12.36
2556	47,093.1	141,279.3	188,372.4	235,465.5	282,558.5	329,651.6	2,400,000.0	1.96	5.89	7.85	9.81	11.77	13.74
2557	50,254.5	150,763.4	201,017.8	251,272.3	301,526.7	351,781.2	2,525,000.0	1.99	5.97	7.96	9.95		
2558	53,715.2	161,145.5	214,860.7	268,575.8	322,291.0	376,006.2	2,575,000.0	2.09	6.26				
2559	59,610.2	178,830.6	238,440.8	298,051.0	357,661.2	417,271.4	2,720,000.0	2.19	6.57				
2560	65,486.4	196,459.2	261,945.6	327,432.0	392,918.4	458,404.8	2,923,000.0	2.24	6.72				
2561	66,271.5	198,814.6	265,086.1	331,357.6	397,629.1	463,900.6	2,900,000.0	2.29	6.86				

การลดการเรียกเงินสินบนทุกๆ 1% ส่งผลให้การคอร์รัปชันลดลง 10,000 ล้านบาท

สิ่งปน - สิ่งน้ำใจ

อ้อเจ้าเอ๋ย...เจ้าเห็นงูไม่ว่า

แม้แต่ผู้มืดคิดใหญ่โตระดบออกญา ก็ยังเข้าใจว่า 'สินน้ำใจ' นั้นรับได้

ท่านกล่าวว่า 'ใครๆ ก็รับกันทั้งนั้น' แท้จริงแล้วไซ้ นั่นคือ 'สินบน'

อันทำให้ออกญาท่านต้องโทษ รับพระราชทานอาญาถึงแก่ชีวิต

ขอให้้อเจ้าทั้งปวงจงดูเป็นเยี่ยงอย่าง จงยึดถือความซื่อสัตย์

เป็นคุณธรรมประจำใจ ชำรงความดีไว้คู่ การรถไฟฯ...

ของขวัญ ของกำนัล สินน้ำใจ คือ "สินบน"

"เองกินเหล้าเมายาไม่ว่าดอก
อย่าออกนอกทางไปให้เสียผล
แต่อย่ากิน สินน้ำใจ คಾದสินบน
เรามันชนชนปัญญาตุลาการ"

พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
"พระบิดาแห่งกฎหมายไทย"
(ทรงมีพระนามเดิมว่า พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์)

สินบน - สินน้ำใจ

WWW.Google Search

- ☹️ **สินบน** คือ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อจูงใจให้ผู้นั้นกระทำการ หรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นชอบ หรือมิชอบด้วยหน้าที่.
- ☹️ **สินน้ำใจ** คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นผลที่เกิดขึ้นจากความมีน้ำใจเป็นพื้นฐาน นอกจากความมีน้ำใจจะเป็นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แล้ว ยังเป็นฐานที่ทำให้เกิดคุณธรรมข้ออื่นๆ ด้วย เช่น ความเมตตากรุณา ความเอื้ออาทร ความเสียสละแบ่งปัน ความมีมิตรไมตรี การดูแลกันและกัน เป็นต้น
- ☹️ **สินบน** - ให้หรือสัญญาว่าจะให้ เพื่อหวังผลในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- ☹️ **สินน้ำใจ** - ตอบแทนหลังจากได้รับประโยชน์ เพื่อหวังผลในอนาคต
- ☹️ **ลักษณะการให้** - เงินหรือประโยชน์อันคำนวณเป็นเงินได้

ประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นเงินได้

ร่าง พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์

(๑) การปลดหนี้หรือการลดหนี้ให้เปล่า

(๒) การให้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ย

(๓) การเข้าค้ำประกันโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม

(๔) การให้ค่านายหน้าหรือค่าธรรมเนียมการเป็นตัวแทน

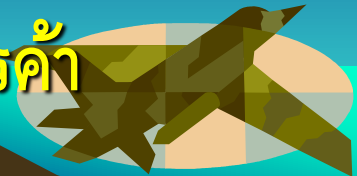
(๕) การขาย การให้เช่าซื้อทรัพย์สิน เกินมูลค่าที่เป็นจริง ตามที่ปรากฏ
เห็นในท้องตลาด

(๖) การซื้อหรือการเช่าซื้อทรัพย์สิน สูงกว่ามูลค่าที่เป็นจริงตามที่ปรากฏ
ในท้องตลาด

ประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นเงินได้

ร่าง พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์

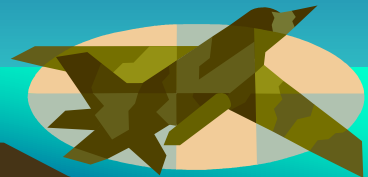
- (๗) การให้ใช้สถานที่ ยานพาหนะ หรือทรัพย์สิน โดยไม่คิดค่าเช่าหรือค่าบริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า
- (๘) การให้ใช้บริการโดยไม่คิดค่าใช้บริการ หรือคิดค่าบริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า
- (๙) การให้ส่วนลดในสินค้าหรือทรัพย์สินที่จำหน่าย โดยให้ส่วนลดมากกว่าที่ให้กับบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า
- (๑๐) การให้เดินทาง หรือให้ขนส่งบุคคลหรือสิ่งของ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

ประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นเงินได้

ร่าง พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์

- (๑๑) การจัดเลี้ยง การจัดมหรสพหรือการบันเทิงอื่นให้ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า
- (๑๒) การบริการวิชาชีพอิสระ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล สถาปนิก วิศวกร กฎหมาย หรือบัญชี โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า
- (๑๓) การให้รางวัล
- (๑๔) การชำระเงินล่วงหน้าหรือการคืนเงินให้ภายหลัง

ทุจริต

ประมวลกฎหมายอาญา

“โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหา
ประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย
สำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

- จงใจหรือเจตนา
- ทางราชการเสียหาย

รูปแบบของคอร์รัปชัน

องค์กรความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International-TI.)

① การคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (*Grand Corruption*)

② การคอร์รัปชันขนาดเล็ก (*Petty Corruption*)

③ การรับสินบน (*Bribery*)

“ประพฤติมิชอบ”

④ การยักยอก (*Embezzlement*)

⑤ การอุปถัมภ์ (*Patronage*)

⑥ การเลือกที่รักมักที่ชัง (*Nepotism*)

⑦ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ (*Conflict of Interest*)

การประพฤติมิชอบ

พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทุจริต(ป.ป.ป.) 2518

“การประพฤติมิชอบในวงราชการ” หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ของ รัฐปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติกรอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติของคณะรัฐมนตรีอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน ไม่ว่าการปฏิบัติหรือ ละเว้นไม่ปฏิบัตินั้น เป็นการทุจริตในวงราชการด้วยหรือไม่ก็ตาม และให้ หมายความรวมถึงการประมาทเลินเล่อหรือการปล่อยปละละเลยในการปฏิบัติ หน้าที่ดังกล่าวด้วย

การประพฤติมิชอบ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

“ประพฤติมิชอบ” หมายความว่า การกระทำที่ไม่ใช่ทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็น การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดโดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของ คณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้จ่าย หรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่ที่ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายว่าด้วย มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น

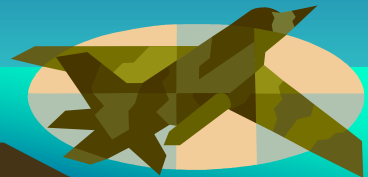
การทุจริตเชิงนโยบาย

โครงการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท, มุลินธิประเทศไทยใสสะอาด

“การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย”

“การที่ผู้ที่ต้องตัดสินใจ มีประโยชน์หลายทางซึ่งขัดกัน”

นิยาม : “กรณีที่บุคคลที่เป็นข้าราชการมีประโยชน์ได้เสียอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจเป็นประโยชน์ในแง่ของทรัพย์สินเงินทอง หรืออาจรวมถึงประโยชน์อื่นใดที่นอกเหนือไปกว่าทรัพย์สินเงินทอง ทำให้ การตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์สาธารณะไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นกลางเพียงพอ”

ลักษณะทุจริตเชิงนโยบาย

- กำหนดนโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้ตน/พวกพ้อง
- โครงการที่ไม่ใช่ความต้องการที่แท้จริง
- การใช้ข้อมูลภายในสร้างประโยชน์
- บัญญัติกฎหมายให้ประโยชน์แก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
- การทำสัญญาที่ทางราชการเสียเปรียบ
- การแต่งตั้งบุคคลในระบบอุปถัมภ์ : ไร้คุณภาพ

กรณีทุจริตเชิงนโยบาย

- นโยบายเร่งด่วนที่ขาดการศึกษารอบคอบ
- โครงการรับจำนำข้าว : ขาดการศึกษา/วางแผน
- การตั้งโครงการเพื่อหาประโยชน์จากงาน Event
- เร่งรีบทำโครงการ : สถานีตำรวจ ป้องกันน้ำท่วม
- สัญญา Turn Key : รัฐสภาใหม่ โครงการ K.9

ลักษณะ สิบบน - สิบน้ำใจ

มีผลต่อการตัดสินใจใช้อำนาจรัฐ

- ☯ การให้รางวัลตอบแทน (Tipping)
- ☯ ให้ของขวัญ ของรางวัล ของกำนัล
- ☯ การเรียไ้ร จัดกิจกรรมรับบริจาค
- ☯ การบริจาคเงินและทรัพย์สิน
- ☯ การจัดกิจกรรมการกุศล
- ☯ ส่วนลด/ตอบแทนจากการใช้งบประมาณของรัฐ

ตัวอย่างกรณีสืบค้นในประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

- ☯ การขายบัตรมหรสพแก่ผู้รับบริการ (2498)
- ☯ การขอเปอร์เซ็นต์ในการจ่ายเงินให้ข้าราชการ
- ☯ การรับค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานของ ตร.น้ำ
- ☯ การเรียกรับค่าเข้าทำงาน อปท.
- ☯ การรับสินบนของอดีต ผวก.ทท.
- ☯ การรับสินบนจากบริษัท Roll Royle.

ธรรมมาภิบาล

Conflict of Interest

- ☹ ผลประโยชน์ทับซ้อน/ประโยชน์ทับซ้อน
- ☹ การขัดกันแห่งผลประโยชน์
- ☹ ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ (ก.ล.ต.)
- ☹ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและ
กับประโยชน์ส่วนรวม (ร่าง พ.ร.บ.)

ประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

โครงการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท, มูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด

“การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม”

① สถานการณ์ซึ่งบุคคลขาดการตัดสินใจอันเที่ยงธรรมเนื่องจากการมีหรือได้รับผลประโยชน์ **สินบน - สินน้ำใจ**

② สถานการณ์ซึ่งมีบางสิ่งส่งผลดีต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่เป็นผลเสียของผู้อื่น (MacMilan English Dictionary)

“การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับมอบอำนาจ มีความสัมพันธ์กับผลประโยชน์ของส่วนตนหรือการ

ได้มาซึ่งผลประโยชน์นั้น” (Longman Dictionary of Contemporary)

แนวคิดของ “ธรรมาภิบาล”

❖ ร่วมกันสร้าง “กฎเกณฑ์” (Norms) เป็นบรรทัดฐานในสังคม ที่มีระบบถ่วงดุลการใช้อำนาจของบุคคล โดยเฉพาะชนชั้นปกครอง ที่มักใช้อำนาจที่มีอยู่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง

❖ นิติรัฐ : เคารพ/ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ร่วมกันกำหนด

❖ จำกัดดุลยพินิจในการใช้อำนาจของ “ผู้นำ”

❖ ป้องกันการทำตาม “อำเภอใจ”

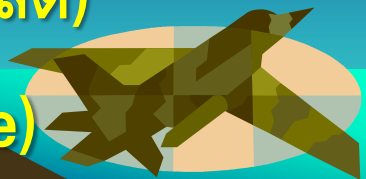
❖ “เปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้”

สื่อสาร

“เปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้”

- ๐ ลดการใช้ดุลยพินิจ : กำหนดกรอบ/แนวปฏิบัติการใช้อำนาจรัฐ(คู่มือ)
- ๐ การเปิดเผยคำวินิจฉัยส่วนบุคคลและการรับผิดชอบ(Accountability)
- ๐ การเปิดเผยที่มาของทรัพย์สินและหนี้สินของคู่สมรส บุตร
- ๐ ปราบปรามสินบน สิ้นน้ำใจ และประโยชน์ทับซ้อน (No Gift Policy)
- ๐ ระบบข่าวกรองทางการเงิน (Financial Intelligence Unit – FIU.)
- ๐ การไล่ล่าเงินทุจริต (International Corruption Hunting Alliance-ICHA.)
- ๐ การคืนเงินให้กับเจ้าของ (Stolen Asset Recovery-StAR)
- ๐ Any I.D. : Prompt Pay/ E-Payment(ลดการใช้เงินสด)
- ๐ Real Time Duty and Tax Network(Point of Sale)

การบริหารงานด้วยระบบคุณธรรม

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

“เสริมสร้างเจ้าพนักงานของรัฐให้เป็น “สัตบุรุษ” มีสัปปุริสธรรม ๗ หรือความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชน และมีคุณธรรมความซื่อตรง (Integrity) รวมถึงการบริหารงานบุคคลภาครัฐให้ได้ “คนดี คนเก่ง คนกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง” ด้วยระบบการบริหารงานบุคคลในระบบคุณธรรมที่ “เปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้”

- ❶ มีมาตรฐาน : การรับคนเข้าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดำเนินการด้านจริยธรรมและวินัย
- ❷ หัวหน้าส่วนราชการ : ผ่านการประเมินดัชนี “สัตบุรุษ” ผ่านการประเมิน ITA 80%
- ❸ บริหารงานบุคลากรตามหลักธรรมาภิบาล “เปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้”
- ❹ นำผลการประเมินสมรรถนะมาใช้ในการบริหารงานบุคคล
- ❺ มีมาตรการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กวดขันวินัย ป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ
- ❻ มีระบบการดำเนินการด้านอุทธรณ์และร้องทุกข์ที่รวดเร็ว เป็นธรรม

ลดการใช้อำนาจดุลยพินิจ

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

“ร่วมกันสร้าง “กฎเกณฑ์” (Norms) เป็นบรรทัดฐานในสังคม ที่มีระบบถ่วงดุลการใช้อำนาจของบุคคล โดยเฉพาะชนชั้นปกครอง ที่มักใช้อำนาจที่มีอยู่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง โดยจำกัดดุลยพินิจในการใช้อำนาจของ “ผู้นำ””

- ① กำหนดและเปิดเผยหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจในการใช้อำนาจดุลยพินิจล่วงหน้า
- ② ลดการใช้อำนาจดุลยพินิจ และโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารด้วยการใช้ Digital
- ③ ใช้การตัดสินใจในระบบกรรมการโดยประกาศหลักเกณฑ์การตัดสินใจล่วงหน้า
- ④ มีระบบการตรวจสอบ ถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐ แต่ต้องคำนึงถึงความรวดเร็วด้วย
- ⑤ กำหนดกรอบและแนวทางในการใช้อำนาจดุลยพินิจของบุคคล
- ⑥ กรณีที่ต้องใช้อำนาจดุลยพินิจโดยอิสระต้องมีการบันทึกคำวินิจฉัยไว้เป็นหลักฐาน

หลักการพื้นฐานของ “ธรรมาภิบาล”

- การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participatory)
- ความโปร่งใสในการตัดสินใจ (Transparency)
- ความรับผิดชอบในผลการกระทำ (Accountability)
- การคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders)
- บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
- การให้ความเป็นธรรม (Fairness)

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

แนวคิดของ ESCAP

- ☯ **ซื่อตรง (Integrity)**
- ☯ **โปร่งใส (Transparency)**
- ☯ **ความรับผิดชอบ (Responsiveness)**
- ☯ **การรับผิดชอบต่อผลงาน (Accountability)**
- ☯ **เป็นธรรม/เสมอภาค (Fairness/Equity)**
- ☯ **การมีส่วนร่วม (Participatory)**
- ☯ **ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล (Effectiveness)**
- ☯ **เป็นไปตามกฎ (Follow the Rule of Law)**

คน

งาน

หลัก “ธรรมาภิบาล” ภาครัฐกิจ

- ความรับผิดชอบในผลการปฏิบัติ (Accountability)
- ความรับผิดชอบในหน้าที่ (Responsiveness)
- ความเท่าเทียมกัน (Equitable Treatment)
- ความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ (Transparency)
- วิสัยทัศน์สร้างสรรค์คุณค่าในระยะยาว (Vision to Create Long-Term Values)
- จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethics)

หลัก “ธรรมาภิบาล” ภาครัฐ

- หลักนิติธรรม (Ruled by Laws)
- หลักคุณธรรม (Merit Systems) “Virtue”
- หลักความโปร่งใส (Transparency)
- หลักการมีส่วนร่วม (Participatory)
- หลักความรับผิดชอบ (Responsive)
- หลักความคุ้มค่า (Cost Effectiveness)

ธรรมาภิบาล : การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

- ☯ การ~~สละอำนาจ~~การตัดสินใจของผู้นำ เพื่อให้เกิดพลังความเห็นร่วมกัน ซึ่งจะทำให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันวางไว้
- ☯ เป็นการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ : ศาสตร์ + ศิลป์
- ☯ ร่วมคิด - ร่วมวางแผน - ร่วมปฏิบัติ - ร่วมรับผิดชอบความสำเร็จ
- ☯ ต้องร่วมกันสร้าง “ค่านิยมร่วม” และ “ความสามารถร่วม”
- ☯ สร้างความรับผิดชอบต่อ (Accountability)
- ☯ คุณธรรมของผู้นำ : ซื่อตรง เสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนรวม
- ☯ ปฏิบัติงาน/ตัดสินใจ : ตามแนวทางและข้อตกลงที่เห็นพ้องต้องกัน
- ☯ เปิดเผยหลักเกณฑ์ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

ธรรมาภิบาล : การปกครองที่ดี

- ☯ สร้างขึ้นเพื่อ “ประโยชน์สุข” ของประชาชน/คนในสังคม
- ☯ ลดการกระทำตาม “อำเภอใจ” ของผู้นำ/ชนชั้นปกครอง (Elite)
- ☯ เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในสังคมทำให้เชื่อถือ/ยอมรับ
- ☯ ร่วมกันกำหนด “กฎ กติกา มารยาท” ของคนในสังคม (นิติรัฐ)
- ☯ “คุณค่า”/“มาตรฐานทางจริยธรรม” ของคนในสังคม (Integrity)
- ☯ มีกระบวนการกล่อมเกลாதาสังคมเพื่อให้เกิดพลังทางสังคม
- ☯ ชนชั้นปกครองต้องเป็น “แบบอย่าง” ตามทฤษฎี “กระจกเงา”
- ☯ มีระบบพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้าง “คุณค่า”/มีอาชีพ
- ☯ เกิดจากขึ้นได้เมื่อ : “ผู้นำ” ยอมสละอำนาจของตนให้กับปวงชน

ธรรมาภิบาล/การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในการบริหารราชการแผ่นดิน

- ♥ วิกฤติเศรษฐกิจ ๒๕๔๐ : การทุจริตต่อหน้าที่
- ♥ ธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจ (*Corporate Governance*)
- ♥ ภาครัฐ : การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี 2542 / พ.ร.ฎ. 2546
- ♥ เป้าหมาย “ประโยชน์สุขของประชาชน” ด้วย “*Integrity*”
- ♥ “เปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้”
- ♥ ขาดการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง
- ♥ ขาดการบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่างๆ

พระราชดำริสัจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา

“..ความสุข ความสวัสดิของข้าพเจ้า จะเกิดขึ้นได้
ก็ด้วยบ้านเมืองของเรา มีความเจริญมั่นคงเป็นปกติสุข
ความเจริญมั่นคงทั้งนั้นจะสำเร็จผลเป็นจริงได้ก็ด้วยทุกคน
ทุกฝ่ายในชาติมุ่งที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เต็มกำลัง
ด้วยสติรู้ตัว ด้วยปัญญารู้คิดและด้วยความสุจริต จริ่งใจ
โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนอื่น..”

USAF., Core Value

“Quality Air Force, 1991”

- ***Integrity First.***
- ***Service Before Self.***
- ***Excellence in All We Do.***

“I AM READY”

ค่านิยมข้าราชการไทยยุคใหม่

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ๒๕๔๖

- I = Integrity** มีศักดิ์ศรี (ยึดมั่นในความถูกต้อง สุจริต เที่ยงธรรม)
- A = Activeness** ขยันตั้งใจทำงาน (บริการ/แก้ไขปัญหา ปชช.)
- M = Morality** มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม
- R = Relevance** รู้ทันโลก ปรับตัวทันโลก ตรงกับสังคม
- E = Efficiency** มุ่งเน้นประสิทธิภาพ (คุณภาพ ดัชนี ประเมินผล)
- A = Accountability** รับผิดชอบต่อผลงาน ประชาชน
- D = Democracy** มีใจ/การกระทำเป็น ปชต. (มีส่วนร่วม โปร่งใส)
- Y = Yield** มีผลงาน มุ่งเน้นผลงาน เพื่อ “ประโยชน์สุข” ของประชาชน

Integrity
is choosing your
thoughts and actions
based on values rather
than personal gain

เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

ทำสิ่งที่ถูกต้อง

ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

INTEGRITY
is doing the
right thing,
even if nobody
is watching.

rawforbeauty.com

Integrity

“ความเป็นคนที่สมบูรณ์”
“คนที่มีทั้งหัวใจและสมอง”, ธานินทร์ กรัยวิเชียร

- มาจากภาษาละตินว่า “Integer” : ครบถ้วน สมบูรณ์
- Strength and Firmness of Character
- Uncompromising Adherence to A Code of Moral
- Moral Uprightness
- การยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม (ธานินทร์ กรัยวิเชียร)
- การยึดมั่นในเกียรติศักดิ์ศรี (สำนักงาน ก.พ.)
- ซื่อตรง รักษาสัญญา ยืนหยัดในความถูกต้อง (วีรวิท)

Integrity

Wikipedia

“ความซื่อตรง”

- **Integrity** is a concept of consistency of actions, values, methods, measures, principles, expectations, and outcomes.
- In ethics, **integrity** is regarded as the honesty and truthfulness or accuracy of one's actions.
- **Integrity** can be regarded as the opposite of hypocrisy in that integrity regards internal consistency as a virtue, and suggests that parties holding apparently conflicting values should account for the discrepancy or alter their beliefs.

หลักราชการ

พระราชบัญญัติ ร.6

 ความสามารถ

 ความเพียร

 ความไหวพริบ

 ความรู้เท่าถึงการณ์

 ความซื่อตรงต่อหน้าที่

 ซื่อตรงต่อคนทั่วไป

 ความรู้จักนิตยคน

 ความรู้จักผ่อนผัน

 ความมีหลักฐาน

 ความจงรักภักดี

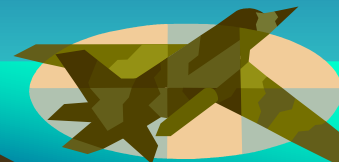

“หลักราชการ”

พระราชนิพนธ์ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

“ความซื่อตรงต่อหน้าที่ คือ ตั้งใจกระทำการซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหน้าที่ของตนโดยซื่อสัตย์สุจริต ใช้ความอุตสาหวิริยภาพเต็มสติกำลังของตน ด้วยความมุ่งหมายให้กิจกรรมนั้นๆ บรรลุซึ่งความสำเร็จโดยอาการอันงดงามที่สุดที่พึงมีหนทางปฏิบัติได้”

“ความซื่อตรงต่อบุคคลทั่วไป คือ ประพฤติซื่อตรงต่อคนทั่วไป รักษาตนให้เป็นคนควรเขาทั้งหลายจะเชื่อถือได้ โดยรักษาวาจาสัตย์ พูดอะไรเป็นมั่น ไม่เหียนหันเปลี่ยนแปลง คำพูดไปเพื่อความสะดวกเฉพาะครั้ง ๑ คราว ๑”

ค่านิยมหลักข้าราชการไทย

☯ ซื่อสัตย์ สุจริต

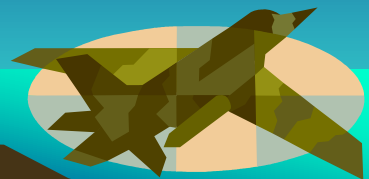
☯ วิริยะอุตสาหะ

☯ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างงดงาม

☯ รักษาความั่นัญญาวาจาสัตย์

☯ ทำตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธา

“Integrity”

“Integrity & Transparency Assessment”

2.2 รายละเอียดดัชนี ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดย่อย และประเด็นสำรวจการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ
แผนผังกรอบแนวคิดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment: ITA)

“ความซื่อตรง”

Integrity & Transparency Assessment

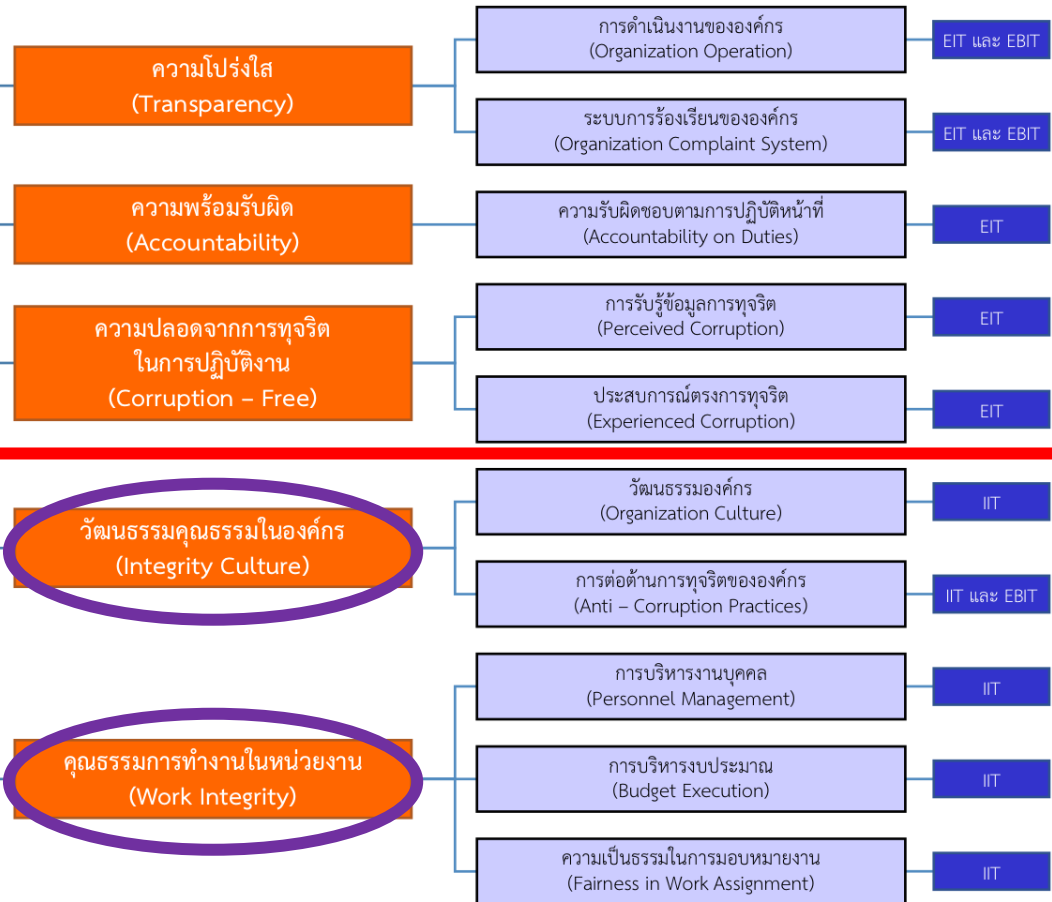
“ผู้นำ”

หมายเหตุ:

EIT คือ External Integrity & Transparency Assessment
(การประเมินจากมุมมองภายนอกองค์กร)

IIT คือ Internal Integrity & Transparency Assessment
(การประเมินจากมุมมองภายในองค์กร)

EBIT คือ Evidence – Based Integrity & Transparency Assessment
(การประเมินจากหลักฐานเชิงประจักษ์)

โปร่งใส : เปิดเผย ตรวจสอบได้ อธิบายด้วยเหตุผลได้

พันธกิจของหัวหน้าหน่วยงาน

แผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพตุมิชอบ

- ปลูกฝัง : ความดี ความถูกต้อง เป็นธรรม
- ① คุณธรรม : ความดีในจิตใจของคน
 - ② จริยธรรม : ให้คำแนะนำ ตักเตือน
 - ③ วินัย : บังคับให้ทำความดี บัวใต้น้ำ
 - ④ต่อต้านทุจริต : ITA., RISK man.

การป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ

สภาพปัญหาการปราบปรามการทุจริต

พล.อ.อ. วีรวิท คงศักดิ์

- ① ขาดความรู้ ความเข้าใจ ทำจนเป็นความเคยชิน “ใครๆ ก็ทำ”
- ② ข้อกฎหมายไม่ชัดเจน ยิ่งประมวลกฎหมายอาญา
- ③ ละเลยการอบรม บังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ : หน.หน่วยงาน
- ④ ไม่มีแบบอย่างของความ “ซื่อตรง” (Integrity)
- ⑤ ระบบอุปถัมภ์/พวกพ้องทำให้มีการเอาเปรียบ/เลือกปฏิบัติ
- ⑥ ขีดความสามารถและข้อจำกัดในการทำงานของการตรวจสอบ
- ⑦ กระบวนการยุติธรรมที่ล่าช้า ขาดมาตรฐานการบังคับใช้ กม.

หัวหน้าหน่วยงานกับการต่อต้านคอร์รัปชัน

คำสั่ง คสช.ที่ 69/2557 ลง 18 มิ.ย.2557

ข้อ 1 ให้ทุกภาคส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ ฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

ข้อ 2 ในกรณีที่มีการกล่าวหาหรือพบเหตุอันควรสงสัยว่า ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรือเกี่ยวข้องกับการทุจริตประพฤติมิชอบ ทั้งในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ประกอบกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล โดยให้บังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง และมาตรการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาด และรวดเร็ว

หัวหน้าหน่วยงานกับการต่อต้านคอร์รัปชัน

คำสั่ง คสช.ที่ 69/2557 ลง 18 มิ.ย.2557

ข้อ 3 ในกรณีการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแล การดำเนินงาน ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 อย่างเคร่งครัด

ข้อ 4 กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามข้อ 2 และข้อ 3 ให้ถือเป็นความผิดวินัยหรือความผิดทางอาญาแล้วแต่กรณี

ข้อ 5 ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐดำเนินการแสวงหา รวบรวม และดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในการที่จะทราบ รายละเอียดและพิสูจน์เกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งติดตาม เร่งรัดผลการดำเนินงานตามข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4 และรายงานผลการปฏิบัติพร้อมทั้งเสนอความเห็นให้คณะรักษาความสงบ แห่งชาติทราบ และพิจารณาอย่างต่อเนื่อง

การป้องกัน : หน่วยงานของรัฐ

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

“เสริมสร้างเจ้าพนักงานของรัฐให้เป็น “สัตบุรุษ” มีสัปปุริสธรรม ๗ หรือความเป็น
มนุษย์ที่สมบูรณ์ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชน และมีคุณธรรมความซื่อตรง (Integrity)
รวมถึงการบริหารงานบุคคลภาครัฐให้ได้ “คนดี คนเก่ง คนกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง”
ด้วยระบบการบริหารงานบุคคลในระบบคุณธรรมที่ “เปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้”

- ❶ ส่วนราชการมีการบริหารงานบุคคลด้วยระบบคุณธรรม (Merit System)
- ❷ หัวหน้าส่วนราชการที่เป็นนิติบุคคลมีมาตรการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- ❸ เสริมสร้างหน่วยงานตรวจสอบภายในให้เป็นกลไกเฝ้าระวังการทุจริตในหน่วย
- ❹ มีการลดการใช้ดุลยพินิจในการใช้อำนาจรัฐที่ได้รับมอบ
- ❺ เจ้าหน้าที่ของรัฐบริการประชาชนตามหน้าที่ที่ได้รับโดยไม่คำนึงถึงอามิสสินจ้าง
- ❻ มีการแสดงฐานะทางการเงินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เปิดเผย ตรวจสอบได้

วงกลมไถ่การเฝ้าระวังการทุจริตในหน่วยงาน

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

“หัวหน้าส่วนราชการกำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้”

- ① ประเมินและขจัดความเสี่ยงต่อการทุจริต : คน ระบบงาน สภาพแวดล้อมการบริหาร
- ② จัดระบบการรับแจ้ง “ความเสี่ยง” และวางมาตรการป้องกัน (Risk Report)
- ③ การประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องโดยจัดทำเป็นปฏิทินการทำงานประจำปี
- ④ จัดการประชุมป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบทุกเดือน หน.ส่วนราชการเป็นประธาน
- ⑤ พัฒนา จนท.และดำเนินการด้านวินัยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ⑥ จัดทำมาตรการป้องกันการทุจริต (Corrective Action) และชี้แจงเจ้าหน้าที่ของรัฐ

แนวคิดในการสร้างธรรมาภิบาลในองค์กร

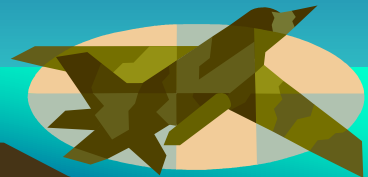
พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์

- ① สร้างค่านิยม “Integrity” : ความซื่อตรง ให้เป็น “วัฒนธรรม”
- ② ซื่อตรงต่อหน้าที่ : ซื่อสัตย์สุจริต วิริยะอุตสาหะ ทำงานให้สำเร็จ
- ③ ซื่อตรงต่อบุคคลทั่วไป : รักษาความมั่นคงปลอดภัย ทำตนให้น่าเชื่อถือ
- ④ กระบวนการกล่อมเกลாதองศา : ทุนสังคม ทุนวัฒนธรรม
- ⑤ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ : ผู้นำเป็นแบบอย่าง “กระจกกเงาที่ดี”

การบริหารแบบธรรมาภิบาลตามพระราชดำริ(๑)

ปาฐกถา พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์, 4 ก.พ.49

- ☯ บริหารเพื่อความมั่นคงของชาติ
- ☯ บริหารด้วยความสามัคคี
- ☯ บริหารด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
- ☯ ต้องเป็นการบริหารที่ถูกต้อง
- ☯ บริหารงานที่มีเอกภาพ ประสานงาน ประสานประโยชน์
- ☯ บริหารงานด้วยความเพียร
- ☯ ผู้บริหารจะต้องไม่หวาดกลัวต่ออิทธิพลใดๆ

การบริหารแบบธรรมาภิบาลตามพระราชดำริ(๒)

ปารุกตา พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์, 4 ก.พ.49

- ☯ ต้องศึกษาหาความรู้อย่างจริงจัง ลึกซึ้ง กว้างขวาง
- ☯ มีความสำนึกในความรับผิดชอบ เห็นความสำคัญของงาน
- ☯ ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและฉลาด ถูกต้อง เหมาะสม
- ☯ ผู้บริหารต้องมีสติ มีปัญญา
- ☯ ต้องแน่วแน่ที่จะแก้ไขในสิ่งผิด
- ☯ บริหารงานแบบ “ปิดทองหลังองค์พระปฐมมา”
- ☯ ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

“นาย” ที่ดี ๑๒ ประการ

จอมพล เจ้าพระยาบดินทร์เดชาฯ นุชิต เสนาบดีกระทรวงกลาโหม, ๑๔ มกราคม ๒๔๖๓

- ① อย่าเป็นคนหุบเบา
- ② เมื่อได้วักกล่าวลงโทษ หรือตักเตือนแล้ว อย่าอาฆาตมาดร้าย
- ③ พยายามหาความดีความงามมาสู่คณะ ให้รางวัลคนดี
- ④ จงตีโทษหรือลงโทษในขณะที่ทำผิดให้เคร่งครัดอยู่เสมอ
- ⑤ จงอย่าใช้อำนาจราชการลงโทษในขณะโกรธ
- ⑥ ต้องแสดงตัวว่าเป็นญาติผู้ใหญ่ของผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

“นาย” ที่ดี ๑๒ ประการ

จอมพล เจ้าพระยาบดินทร์เดชาฯ นุชิต เสนาบดีกระทรวงกลาโหม, ๑๔ มกราคม ๒๔๖๓

- ⑦ ไม่ควรเอาบุตร ภรรยา ญาติมิตรของตน มายุ่งเกี่ยวกับงาน
- ⑧ ไม่ควรเอาประโยชน์ราชการมาเป็นประโยชน์ส่วนตัว
- ⑨ อย่าได้เห็นแก่หน้าบุคคลและญาติมิตร และสินจ้างสินบน
- ⑩ จงทำตัวอย่างอันดีให้ผู้้น้อยหรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเห็น
- ☯ อย่ากดขี่บังคับบัญชา มีหน้าที่สอดส่องดูแล ร่วมสุขร่วมทุกข์
- ☯ ใกล้ชิดกับทหาร และไม่เอาเปรียบลูกน้องในการทำงาน

คุณธรรม : ความเป็นมนุษย์

“...ในการดำเนินชีวิตของเรา ต้องข่มใจ
ไม่กระทำการใดๆที่รู้สึกด้วยใจจริง
ว่าชั่ว ว่าเสื่อม ต้องฝืนต้องต้านความคิด
และความประพฤติกุศลอย่าง
ที่รู้สึกว่าขัดกับธรรมะ

เราต้องกล้า และบากบั่น
ที่จะกระทำการที่เราทราบว่า เป็นความดี
เป็นความถูกต้อง และ เป็นธรรม...”

พระบรมราชาโชวาท
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

หลักคิดของประโยชน์ทับซ้อน

พลาภาศเอก วีรวิท คงศักดิ์

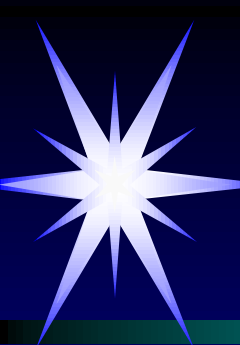
“คุณธรรมความเป็นมนุษย์”

- ☹ เป็นกรกระทำที่เอาเปรียบผู้อื่นหรือไม่
- ☹ เป็นกรกระทำที่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือไม่
- ☹ ประโยชน์นั้นมีผลต่อการตัดสินใจหรือไม่
- ☹ ถ้าไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้รับหรือไม่

“Sense of Purpose”

- รับรู้และสร้างเป้าหมายของประเทศ (Sense of Purpose) ร่วมกัน เพื่อเปลี่ยนแปลงอนาคตของบ้านเมืองไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น
 - คำนึงถึงประโยชน์ของบ้านเมืองก่อนประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง
 - ร่วมมือกันสร้างเป้าหมายใหม่ของชาติ
- การทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่ร่วมกัน
 - การมองไปข้างหน้า และร่วมกันปฏิรูปการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

“...เกิดเป็นคน อย่าเห็นแก่ตนละดี...”

อนาคตประเทศไทย ปี ๒๕๗๙

“เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว”

ศุภกิจคำสัตว์ชาติ ๒๐ ปี

คนไทยในอนาคต เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์”

เป็นพลเมืองที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง

เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ “มีจิตสาธารณะและทำ

ประโยชน์ต่อส่วนรวม” เป็นพลเมืองไทย

พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก

ถึงสูงศักดิ์
อัครฐาน
ลักปานไหน
ถึงวิไล
เลิศฟ้า
สง่าศรี
ถึงเก่งกาจ
ฉลาดกล้า
ปัญญาดี
ถ้าไม่มี
"คุณธรรม"
ก็ต่ำคน

“มนุษย์”

“คน”

“ต่ำกว่าคน”

“คุณธรรม : มาตรฐานความเป็นคน”

วัดป่าธรรมคีรี
Watpathammakeeree

พระราชชนพณธ์
รัชกาลที่ ๕

“..ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดี และคนไม่ดี
ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมือง
มีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี
หากแต่อยู่การส่งเสริมคนดีให้คนดีปกครองบ้านเมืองและควบคุม
คนไม่ดี ไม่ให้มั่วอำนาจไม่ให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวายได้..”

พระบรมราโชวาทในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติค่ายลูกเสือวชิราวุธ
จังหวัดชลบุรี ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๒

การควบคุมความประพฤติของคนในสังคม

นิติวิธี “ระเบิดจากข้างใน” กระบวนการธรรมาภิบาล

การควบคุมความประพฤติของคนในสังคม

มารยาท
“คุณธรรม”

ชนชั้นนำ

กติกากฎ

“จริยธรรม”

กฎ

“วินัย/กฎหมาย”

- ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เพื่อให้เกิด **ความดี ความถูกต้อง** และความ

เจริญรุ่งเรืองเกษมสุขขึ้นในสังคม

← บัวเหินน้ำ

- เป็นกฎเกณฑ์ หรือคำแนะนำที่เป็นเงื่อนไขให้คนในสังคมนั้นประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น

← บัวปริ่มน้ำ

- ข้อกำหนดในธรรมชาติที่ผู้ที่มีอำนาจกำหนดขึ้นตามสถานะของสังคม เพื่อใช้ **“บังคับ”** ให้คนในสังคมนั้นประพฤติปฏิบัติ

อันจะนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม

← บัวใต้น้ำ

กลุ่มคนในองค์กรตามสภาพการเรียนรู้คุณธรรมความดี

บัวเหนือน้ำ
คนดี มีคุณธรรม
มีมารยาท : รู้ด้วยตนเอง

“มนุษย์”

“ความคิด”
“พฤติกรรม”

“คน”
บัวปริ่มน้ำ
ดีบ้าง ไม่ดีบ้าง
มีจริยธรรม : เน้นน้ำ
ตกเตือนได้

“ต่ำกว่าคน”
บัวใต้น้ำ
บกพร่องทางวินัย
“วานอน สอนยาก”

คุณค่าของมนุษย์

<http://www.oknation.net/blog/fanony>

- ☯ การแสดงออกที่ดีงาม : กาย วาจา ใจ “ทำดี พูดดี คิดดี”
- ☯ พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น : เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
- ☯ ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง : คนดี ทำประโยชน์ให้สังคม
- ☯ พูดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนหวาน แต่งกายเหมาะสม
- ☯ จิตใจอ่อนโยน เมตตา กรุณา เสียสละเพื่อส่วนรวม
- ☯ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ก้าวร้าว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น
- ☯ ปลุกฝังสิ่งดีงามให้กับเด็ก(คนรุ่นหลัง) เพื่อให้เป็น“คนดี”

ความเป็นมนุษย์

หลักพระพุทธศาสนา

“ไม่เบียดเบียนผู้อื่น”

☯ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

☯ ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพผู้อื่น

☯ ไม่กร้าวราว

☯ ประกอบสัมมาอาชีพ สร้างสังคมที่ดี

ความเป็นมนุษย์ : คนดี

- ☯ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม : เอื้อเฟื้อ/แบ่งปัน
- ☯ รู้ “ผิด ชอบ ชั่ว ดี” “ขจัดกิเลส”
- ☯ ควบคุมจิตใจและพฤติกรรมได้ “Do & Don't”
- ☯ สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ด้วยตนเอง
- ☯ เคารพ “กฎ กติกา มารยาท” ที่สังคมกำหนด

“กิเลสของมนุษย์”

หลักพระพุทธศาสนา

“กิน”

- บริโภคนิยม : โลภะจริต
- ทุนิยมในกระแสโลกาภิวัตน์

“ काम ”

- โลภียสุข (ทุกข์)
- โมหะจริต โทสะจริต

“เกียรติ”

- แย่งชิง “อำนาจและเงินตรา”
- ใช้อำนาจโดยมิชอบ/ละเมิดสิทธิ
- ใช้อำนาจบังหลวง/เบียดบัง

จุดอันตรายของแม่ทัพ

The Art of War : Sun Tzu

การสยบเล่ห์คุณธรรม จริยธรรม

➤ ผู้ที่เอาแต่ความกล้าหาญเข้าต่อสู้โดยไม่ไตร่ตรอง

โลก

การควบคุม “จิตใจของตนเอง”

➤ ผู้ที่กลัวคอยแต่จะเข้าตัวรอด

กลัว

ปัญญา = ความรู้ + สติสัมปชัญญะ

➤ ผู้ที่หุนหันพลันแล่น เอาแต่อารมณ์

โกรธ

➤ ผู้ที่ถืออุดมคติยึดมั่นในเกียรติยศ

ปัญญา

กิเลส

อัตตา

หลง

➤ ผู้ที่รักประชาชน มีคุณธรรมเกินไป

รัก

ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

สมเด็จพระญาณสังวร, สมเด็จพระสังฆราช

☯ หมายถึง การที่มนุษย์รู้จักใช้สติปัญญารักษาคุณธรรม (ความดี) ต่างๆ ไว้ในการดำเนินชีวิต

☯ “การเป็นคนเต็มคนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีและมีคุณค่า อย่างแท้จริงของมนุษยชาตินั้น บุคคลควรมี สัมปยุตธรรม ๗ อันเป็นธรรมะของคนดีหรือคนที่แท้” (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต))

สัปปริสธรรม ๗

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

➤ ธัมมัญญตา คือ รู้จักเหตุ

➤ อตถัญญตา คือ รู้จักผล

“ความเป็นคนที่สมบูรณ์”

➤ อตตัญญตา คือ รู้จักตน

“ความพอเพียง”

➤ มัตตัญญตา คือ รู้ประมาณ รู้จักพอดี (พอเพียง)

➤ กาลัญญตา คือ รู้กาล รู้เวลาอันเหมาะสม (กาละเทศะ)

➤ ปริสสัญญตา คือ รู้ชุมชน รู้จักถิ่น มีระเบียบ วัฒนธรรมประเพณี

➤ บุคคลัญญตา คือ รู้บุคคล รู้จักและเข้าใจความแตกต่างแห่งบุคคล

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
ทางสายกลาง

เงื่อนไขความรู้
รอบรู้
รอบคอบ
ระมัดระวัง

เงื่อนไขคุณธรรม
ซื่อสัตย์สุจริต
ซื่อสัตย์
อดิภัย อุทา นาภัย

ชีวิต / สังคม / เศรษฐกิจ / สิ่งแวดล้อม / อนาคต / มั่นคง / ยั่งยืน

“ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ”

to lead a modest life and
be satisfied with what they
have,
as a way to prevent
corruption,

surmising that

“the wealthier a person
becomes, the more
corrupted one becomes.”

“หยุดความโลภ”

The King gave an example of the high-
scale corruption emanating from this
concept, citing the greed of employees of
such companies as Enron and WorldCom
in the United States....”

Sufficiency Economy

สิ่งสำคัญที่ทำให้การทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้น เกิดจากกิเลสทำให้อยาก
มีอยากได้ไม่รู้จบ

“...ภายใน ๑๐ ปี
เมืองไทยน่าจะเจริญ
ข้อสำคัญคือ
ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จ
และไม่ทุจริตเสียเอง...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานแก่คณะผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ
ในโอกาสเข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

มีวิถีชีวิตแบบ “พอเพียง”

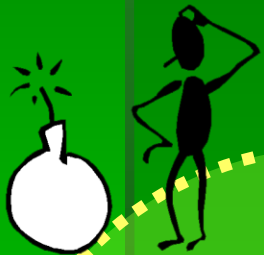

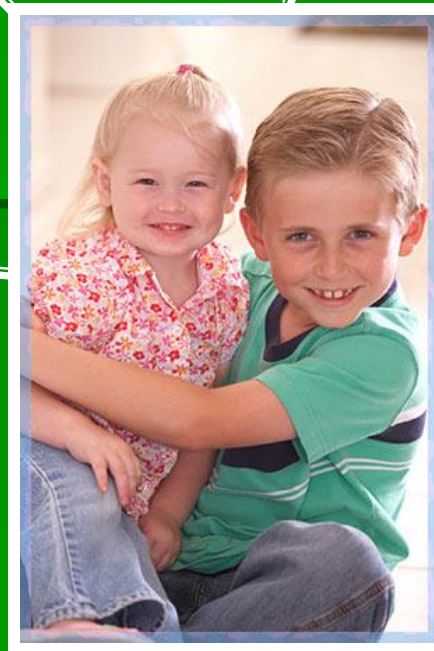
เมล็ดพันธุ์แห่งความดี
มนุษย์บ่มเพาะเมล็ดพันธุ์แห่ง
ความดีด้วยการเรียนรู้ ที่มีสติ
รู้จักยับยั้งชั่งใจ และความคุม
วิธีประพฤติไม่ให้ไปทำความ
เดือดร้อน แก่ตนเองและผู้อื่น

เมล็ดพันธุ์แห่งความรัก

ธรรมชาติสร้างมนุษย์ให้มีความรัก
ให้แก่ลูก แก่ครอบครัว มนุษย์ก็
สามารถเรียนรู้ที่จะแบ่งปันความรัก
ให้แก่คนอื่นๆ ด้วยความเห็นใจเมตตา
เอื้ออาทรได้เช่นกัน

เมล็ดพันธุ์แห่งการเรียนรู้
ทุกคนทุกครอบครัวมีประสบการณ์
ในตัวเอง หากมีเงื่อนไขให้เขา
เรียนรู้ ได้เห็นปัญหา ได้เข้าใจ
สาเหตุของปัญหา ย่อมมีศักยภาพ
ลุกขึ้นมาแก้ไขปัญหของตนได้

คิดล่วงหน้า ทำดี ประเทศไทยจะมีแต่พัฒนา

“ทำดี ไม่ต้องเดี๋ยว”

“กฎหมายผลประโยชน์ทับซ้อน”

วีรวิท คงศักดิ์

เมื่อวันที่ ๒๐ ก.พ.๒๕๕๘ มีรายงานข่าวว่า นางมัวรีน แม็คดอนเนลล์ วัย ๖๐ ปี ภรรยาของ นายบ๊อบ แม็คดอนเนลล์ อดีตผู้ว่าการรัฐเวอร์จิเนีย ถูกศาลแขวงรัฐบาลกลางพิพากษาให้ลงโทษจำคุกเป็นเวลา ๑๒ เดือนกับอีก ๑ วัน

ในคำพิพากษาระบุว่า เธอรับสินบนเงินกู้แบบให้เปล่าและของขวัญล้ำค่า รวมมูลค่า ๑๗๗,๐๐๐ ดอลลาร์ จากนายจอห์นนี่ วิลเลียมส์ ซีอีโอ บริษัท สตาร์ ไซเอนทิฟิก อิงค์ เพื่อแลกกับการส่งเสริมผลิตภัณฑ์หลักของบริษัท ซึ่งเป็นอาหารเสริม และศาลยังสั่งทำทัณฑ์บนเธอเป็นเวลา ๒ ปี หลังพ้นโทษจำคุกด้วย

ขณะเดียวกันมีรายงานข่าวว่า นายบ๊อบ แม็คดอนเนลล์ ผู้ว่าการคนที่ ๗๑ ของรัฐเวอร์จิเนียซึ่งพ้นตำแหน่งเมื่อ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๗ ถูกศาลตัดสินให้จำคุกเป็นเวลา ๒ ปีเมื่อเดือนที่แล้ว จากความผิดฐานทุจริต ๑๑ กระทง นับเป็นผู้ว่าการรัฐเวอร์จิเนียคนแรก ที่ถูกศาลตัดสินลงโทษในความผิดอาญาอุกฉกรรจ์

อย่างไรก็ดี นายบ๊อบได้รับการประกันตัว เพื่อสู้คดีในชั้นอุทธรณ์ ซึ่งศาลอุทธรณ์เคลื่อนที่เขต ๔ กำหนดวันนัดพิจารณาคดีในวันที่ ๑๒ พฤษภาคมที่จะถึงนี้

อ่านข่าวนี้ทำให้เห็นว่า สหรัฐอเมริกาเอาจริงกับการทุจริตและประพฤติมิชอบจากการใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ ทั้งตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงและภริยา โดยแยกคดีพิจารณาตามการกระทำผิดกฎหมายที่เกิดขึ้น

ถ้าย้อนกลับมาดูการปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศไทย เคยมีคำพิพากษาจำคุกผู้บริหารระดับสูงของประเทศ แต่ไม่สามารถเอาผิดภริยาที่เป็นต้นเหตุได้ โดยศาลระบุในคำพิพากษาศาลฎีกาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า

“...เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ แล้วจะเห็นได้ว่า เป็นบทบัญญัติห้ามเด็ดขาดมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๐ (๑) ถึง (๔) โดยบทบัญญัติดังกล่าวให้ถือว่าการกระทำของคู่สมรสเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ ซึ่งเป็นบทลงโทษของผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ ระบุชัดเจนว่า ให้ลงโทษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ แต่ไม่ได้รับบุให้ลงโทษรวมไปถึงคู่สมรสด้วย...”

สำหรับความผิดตามมาตรา ๑๐๐ นี้ ศาลได้อธิบายไว้ในคำพิพากษาลับเดียวกันว่า

“มีเจตนารมณ์สำคัญในการห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้โอกาสจากการมีอำนาจในตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากหน่วยงานของรัฐที่ตนมีหน้าที่กำกับ ดูแล หรือควบคุม อันอาจจะทำให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ของตนกับผลประโยชน์ของรัฐ”

จากคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งเป็นบรรทัดฐานในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ความผิดกรณี “ผลประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “การขัดกันแห่งประโยชน์” (Conflict of Interest) แม้ว่าผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลในครอบครัว ได้แก่ คู่สมรส บิดา มารดา และบุตรธิดา กฎหมายก็ไม่สามารถเอาผิดได้ โดยสามารถลงโทษได้เฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น ซึ่งต่างกับสหรัฐอเมริกาจากกรณีดังกล่าวข้างต้น

เพื่อแก้ไข “ช่องโหว่” ของกฎหมายปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ รัฐบาลพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ... เข้าสู่กระบวนการตรากฎหมายของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๒๕๔๙-๒๕๕๑

สาระของกฎหมายฉบับนี้ ระบุฐานความผิดทางอาญาที่ชัดเจน ทั้งประโยชน์ที่เป็นเงินและประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ พร้อมกับระบุนิยามของคำว่า “ญาติ” ว่าหมายถึง คู่สมรสทั้งนิตินัยและพฤตินัย บุพการีของทั้งสองคน บุตร ธิดา เขย และสะใภ้ ซึ่งต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้

ในการพิจารณาвање ๒ สมาชิกสภานิติบัญญัติบางท่านได้ให้ข้อสังเกตว่า นิยามคำว่า “ญาติ” มีขอบเขตกว้างขวางมากอาจเป็นเหตุให้มีการกล่าวหาในลักษณะกลั่นแกล้งได้

คณะกรรมการฯ ได้แก้ไขด้วยการปรับกระบวนการกล่าวหา หากเป็นกรณีญาติที่ไม่ใช่บุคคลในครอบครัว ผู้กล่าวหาต้องระบุว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นมีส่วนรู้เห็นเป็นใจอย่างไร จึงทำให้ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบให้ตราเป็นกฎหมายในวาระ ๓

อย่างไรก็ดี ก่อนนำร่างกฎหมายขึ้นทูลเกล้าฯ มีสมาชิกกลุ่มหนึ่งได้ยื่นเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตีความว่ามีบทบัญญัติใดที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติหรือไม่ ในที่สุดศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า องค์ประชุมในชั้นรับหลักการในวาระ ๑ ไม่ครบตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด กฎหมายนี้จึงตกไป

กาลเวลาผ่านไป ๕ ปีภายใต้การบริหารของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ไม่ได้นำร่างกฎหมายว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปราบทุจริตประพฤติดมิชอบ มาพิจารณาอีกเลย

จนกระทั่งในการแถลงนโยบายของรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ต่อสภานิติบัญญัติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ได้แถลงนโยบายการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติดมิชอบในภาครัฐว่า

“๑๐.๖ ปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติดมิชอบ และการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในภาครัฐทุกระดับ โดยถือว่าเรื่องนี้เป็นวาระสำคัญเร่งด่วนแห่งชาติและเป็นเรื่องที่ต้องแทรกอยู่ในการปฏิรูปทุกด้าน...”

นโยบายนี้จะสร้างคุณูปการให้กับประเทศในการจัด “ภัยคุกคาม” จากปัญหาการทุจริตประพฤติดมิชอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและเครือข่ายที่ทำลายเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมาโดยตลอด อีกทั้งจะช่วยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ทำงานปราบการใช้อำนาจโดยมิชอบหรือ “ฉ้อราษฎร์บังหลวง” ได้ง่ายขึ้นด้วย

ที่ต้องกล่าวเช่นนี้เพราะสถานการณ์ทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐกรณีประโยชน์ทับซ้อนในปัจจุบันกลายเป็น “วัฒนธรรม” หรือวิถีชีวิตที่มักอ้างว่า “ใครๆ เขาก็ทำกัน”

ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ กรณีที่มีการเรียกรับเงินที่อ้างว่าเป็น “สวัสดิการ” ของหน่วยใน ๔ จังหวัด จัดซื้อรถยนต์หรือรถรับรองรัฐมนตรีที่มาตรวจเยี่ยม ซึ่ง ป.ป.ช.ชี้มูลและอัยการสั่งฟ้องคดีอาญาอยู่ในขณะนี้ ผู้กระทำผิดเองก็มักไม่ถึงว่าจะร้ายแรงเช่นนี้ เพราะในสังคมไทยปัจจุบันมีการขอความร่วมมือบริษัทคู่สัญญาของรัฐเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของหน่วยกันจนเคยชินและคิดว่าไม่ใช่เรื่องที่ “ผิดกฎหมาย”

บทเรียนจากเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ผู้บังคับบัญชาต้องให้การอบรมว่า การใช้อำนาจโดยมิชอบนั้นมีขอบข่ายกว้างขวางมาก ในทางสากลเขาจึงกำหนด “มาตรฐานจริยธรรม” ว่า

ถ้าท่านได้รับสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขณะดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องถามตนเองว่าถ้าไม่อยู่ในตำแหน่งนี้เขาจะให้หรือไม่ ถ้าได้คำตอบว่า “ไม่ให้” ท่านก็ “รับไม่ได้”

ดังนั้น การใช้อำนาจรัฐไปเรียกรับหรือการรับทรัพย์สินและการบริการซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นการเข้าข่าย “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” ทั้งสิ้น

นอกจากนั้น ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้กำหนดขอบเขตของ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” ที่กว้างขึ้นกว่าเดิม โดยกำหนดไว้ดังนี้

“(๑) ไม่กำหนดนโยบายหรือเสนอกฎหมายหรือกฎซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อกิจการที่ ตน คู่สมรส บุตร หรือบิดามารดา มีส่วนได้เสียอยู่

(๒) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น มาประกอบการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น

(๓) ไม่ใช่เวลาราชการหรือของหน่วยงาน เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือข้อมูลภายในของทางราชการหรือหน่วยงาน ไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกฎ

(๔) ไม่กระทำการใด ดำรงตำแหน่งใด หรือปฏิบัติกรใด ในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ หรือเป็นที่เสื่อมเสียแก่ตำแหน่งหน้าที่”

เจตนารมณ์ของรัฐบาลและ คสช.ในการออกกฎหมายเพื่อจัดผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการ “คิดดี” จึงสมควร “ทำดี” ด้วยการเสนอร่างกฎหมายฉบับนี้ โดยอาจนำร่างกฎหมายฉบับเดิมที่ผ่านสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว มาทบทวนให้มีสาระสอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยเร็ว

กฎหมายที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ให้กับประเทศชาติเช่นกฎหมายผลประโยชน์ทับซ้อนนี้ เกิดขึ้นได้ใน “สมัยพิเศษ” เช่นในขณะนี้เท่านั้นครับ

เขียนให้ “โพสต์ทูเดย์”

๒๓ ก.พ.๕๘

ปราบทุจริตด้วยจิต “พอเพียง”

วีรวิท คงศักดิ์

“เราจะทำให้ประเทศชาติหลุดพ้นจากการทุจริตผิดกฎหมาย คอรัปชั่นต่าง ๆ ให้ได้โดยเร็วที่สุด”

ถ้อยคำนี้เป็น “เจตนารมณ์ทางการเมือง” (Political Will) ของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๗ ในงานวันต่อต้านคอรัปชั่นขององค์กรต่อต้านคอรัปชั่น (ประเทศไทย) หรือ “ACT.” (Anti-Corruption Organization of Thailand)

เจตนารมณ์ทางการเมืองนี้ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งของการปราบการคอรัปชั่นที่บั่นทอนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของชาติ รวมถึงสร้างปัญหาช่องว่างระหว่างชนชั้นมาโดยตลอด ทำให้ทุกรัฐบาลประกาศ เป็นนโยบายสำคัญ แต่สิ่งที่นายกรัฐมนตรีทุกคนพูดมานั้น เป็นเพียง “ลมปาก” ที่หาผลสัมฤทธิ์ไม่ได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการทุจริตของข้าราชการมาโดยตลอด องค์ที่ สำคัญมาก คือ พระราชดำรัสที่พระราชทานแก่คณะผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการในโอกาสเข้าเฝ้าถวาย สัตย์ปฏิญาณ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ความว่า

“...ภายในเวลา ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ ข้อสำคัญ คือ ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จและไม่ทุจริต เสียเอง...”

กาลเวลาผ่านไป ๑๐ ปีเศษ นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน “ต้อง” กล่าวถ้อยคำที่เป็นเจตนารมณ์ซ้ำซาก และประเทศไทยก็ไม่เจริญเสียที แม้จะมีการรัฐประหารเพื่อปฏิรูปประเทศมา ๒ ครั้งก็ตาม

เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ หลังรัฐประหารมาเพียง ๑ เดือน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศฉบับที่ ๖๙ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีสาระสำคัญให้

“ให้ทุกภาคส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐโดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการ บริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการ ทุจริตประพฤติมิชอบได้”

๔ เดือนผ่านไป ข้าราชการทุจริตประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สำนักงานป้องกันและปราบปราม การทุจริตภาครัฐ (ป.ป.ท.) แฉลงปรากฏว่า หน่วยงาน “แชมป์ ๕ อันดับแรก” ของการเรียกรับสินบนคงเดิม

นอกจากนั้น มีข่าวว่าหัวหน้าสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขหลายแห่งเรียกรับเงินบริหาร หน่วยงานบริษัทคู่สัญญาของรัฐเพื่อแลกเปลี่ยนกับได้รับเงินตามสัญญา ซึ่งเรื่องนี้ท่านรัฐมนตรีได้รับการ ร้องเรียนจากผู้เสียหายโดยตรงแล้ว จึงต้องรอดูว่าท่านจะดำเนินการอย่างไร

เรื่องนี้ต้องยอมรับว่า “คอรัปชั่น” เป็นโรคระบาดที่ร้ายแรง จนเป็น “วัฒนธรรม” ของส่วนราชการ ต่างจังหวัด โดยอ้างว่าต้องมีเงินบริหารพิเศษเพื่อรับรองบุคคลที่มาเยี่ยมเยียน ทั้งที่มาราชการและส่วนตัว

บางครั้งนโยบายหรือการสั่งการของหน่วยเหนือได้สร้างปัญหาค่าใช้จ่ายให้กับหน่วยรอง ทำให้มี คำถามว่า ค่าใช้จ่ายส่วนนี้จะมาจากไหน ถ้าไม่ขอความร่วมมือจากภาคเอกชนหรือคู่สัญญาของรัฐ

ด้วยเหตุนี้จึงมีการเรียกรับเงินของส่วนราชการ เพื่อใช้ในการรับรองและค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถเบิกจ่าย ได้จากงบประมาณ ซึ่งถ้าพิจารณาในแง่กฎหมายแล้วเป็นการประพฤติ “มิชอบ” ด้วยการเรียกรับ “สินบน”

บางส่วนราชการเสี่ยงด้วยการจัดกิจกรรมหารายได้ เช่น การจัดแข่งขันกอล์ฟ โบว์ลิ่ง ฯลฯ อันเป็นการ กระทำที่ขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งระเบียบนี้ ครอบคลุมถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไปเป็นประธานจัดกิจกรรมเรียไ และเข้าข่ายผิดกฎหมายสรรพากรอีกด้วย

เมื่อพูดถึง “ประพัตติมิชอบ” นักการเมืองที่เข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหลายคนไม่ค่อยให้ความสนใจ และมักพูดว่า “กฎหมายไม่ได้ห้าม” แต่เมื่อดูในประมวลกฎหมายอาญาได้ให้นิยามว่า

“ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ คำสั่งผู้บังคับบัญชา มติคณะรัฐมนตรี แบบธรรมเนียมของทางราชการ หรือตามทำนองคลองธรรม” ซึ่งหมายถึง ไม่เป็นไปตามที่ถูกที่ควร ทำให้ฐานความผิดนี้มีความหมายกว้างมาก จึงมีการกระทำผิดกันอย่างดาษดื่น ทั้งรู้และไม่รู้ว่า “ผิด”

เมื่อมีการหาเงินเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติราชการได้ สิ่งตามมา คือ การเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง อันมีสาเหตุมาจาก “ความโลภ” ที่ฝังอยู่ในใจของคนก็เกิดขึ้น

แม้อยู่ในช่วงสถานการณ์พิเศษเช่นในขณะนี้ ก็ยังมีการกระทำจนเป็นเรื่องปกติ โดยอ้างว่า “ใครๆ เขาก็ทำกัน” และไม่มีการลงโทษกันอย่างจริงจัง

“ความโลภ” เป็นสิ่งหนึ่งที่ “ซุนหวู” เตือนว่าเป็นอันตรายของแม่ทัพ เพราะความโลภทำให้ปล่อยตัวปล่อยใจไปกับความต้องการของตน จนสูญเสียความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่เคยมีตั้งแต่กำเนิด

เรื่องนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงให้ข้อคิดว่า โลกจะยุ่งยากหากคนในสังคมหลงไหลอยู่ใน “กิน กาม เกียรติ” และเป็นสาเหตุของการต่อสู้ แย่งชิง ตำแหน่งและอำนาจวาสนากัน จนทำให้เกิดปัญหาการทุจริตประพัตติมิชอบอย่างที่เห็นเชิงประจักษ์ในปัจจุบัน

แนวทางการแก้ไขความโลภในจิตใจมนุษย์นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ ซึ่งมี “๓ หลักการ ๒ เงื่อนไข” ได้แก่ “พอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน” ภายใต้เงื่อนไข “ความรู้ความคู่คุณธรรม” ที่หมายถึง “ข้อสัตย์สุจริต อุดทน อุดถนอ อุดม”

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ต่างประเทศได้นำไปสอนคนในชาติ โดยเฉพาะประเทศภูฏานที่นำไปปลูกฝังให้กับประชาชนและยกย่องว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราเป็นปราชญ์ของประเทศ

สื่อมวลชนต่างประเทศได้เสนอความเห็น ว่า “พระองค์แสดงให้เห็นจากแนวคิดนี้ว่า บ่อเกิดของการคอร์รัปชันส่วนมากมาจากความโลภของบุคคลในองค์กร” (The King gave an example of the high scale corruption emanating from this concept, citing the greed of employees ...)

พร้อมกับยกย่องพระองค์ว่า “เป็นผู้นำที่มีชีวิตเรียบง่ายเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ ซึ่งจะหนทางในการป้องกันคอร์รัปชัน” (To lead a modest life and be satisfied with what they have, as a way to prevent corruption)

มาถึงวันนี้ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ กำลังกำหนดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติอยู่ น่าจะพิจารณาจัดทำกิจกรรม “ตามรอยเบื้องพระยุคลบาทด้วยจิตพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหการทุจริตประพัตติมิชอบในวงราชการ โดยเริ่มรณรงค์ให้หัวหน้าส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่นายกรัฐมนตรีลงไป น้อมนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้เป็นวิถีชีวิต และขยายผลไปสู่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคน ทุกระดับ

โครงการนี้ ต้องเป็นกิจกรรมต่อเนื่องเช่นเดียวกับ “แผนความซื่อตรงแห่งชาติ” (The National Integrity Plan) ของมาเลเซียที่เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๐๐๓ จนถึงปัจจุบัน โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการบริหารโครงการด้วยตนเอง มีรัฐมนตรีรับผิดชอบโดยเฉพาะ (Integrity Minister) และมีสถาบันให้ความรู้ กำกับดูแลการบริหารโครงการ (The Institute of Integrity of Malaysia-IIM.) ให้เกิดประสิทธิผล

ผลผลิตของแผนความซื่อตรงของมาเลเซียได้สร้างจิตสำนึกของบุคลากรในหน่วยงานของรัฐ จนนำไปกำหนดนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันของตนเอง เช่น บริษัทปิโตรนัส กำหนด “No Gift Policy” ไม่มีการรับของขวัญทุกชนิด ซึ่งเป็นการลดความโลภของพนักงาน และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของบริษัทคู่สัญญา ทำให้มีเม็ดเงินมาสร้างงานให้รัฐอย่างครบถ้วนตามงบประมาณ

ต้องไม่ลืมว่า “เงินตราไม่ได้เปลี่ยนแปลงคน เพียงแต่มันกระชากหน้าากในคราบ “คนดี” ออกมาเท่านั้น เมื่อหน้าากหลุด ก็ให้เห็น “หัวใจ” ที่เต็มไปด้วยความโลภซ่อนอยู่ภายใน”

ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นคนที่ “เคยดี” ต้องมาเสียคนเมื่อมีอำนาจรัฐในมือ เผลอไผลใช้อำนาจโดยมิชอบเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ซึ่งเป็นต้นตอของการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างให้เห็น

คติโบราณสอนให้พวกเราเป็นสัจจะธรรมว่า “เมื่อหัวไม่ส่าย หางก็ไม่กระดิก”

ดังนั้น เมื่อบุคคลบุคคลชั้นนำของประเทศมีวิถีชีวิตอย่าง “พอเพียง” ตามข้อเสนอนี้ ก็จะ “ไม่ทุจริตเสียเอง” ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสเตือนไว้

และจะสามารถควบคุมกำกับดูแลไม่ให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบในองค์กรที่ตนรับผิดชอบ รวมถึงเป็น “แบบอย่าง” ให้กับสาธารณชนที่มาจากภาคการเมืองซึ่งเข้ามาร่วมใช้อำนาจรัฐด้วยกัน

หากเป็นเช่นนั้น “ประเทศชาติหลุดพ้นจากการทุจริตผิดกฎหมาย คอรัปชั่นต่างๆ ให้ได้โดยเร็วที่สุด” ตามเจตนารมณ์ของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีที่ประกาศไว้ ก็จะมีโอกาสเกิดขึ้นได้

และประเมินได้ว่า “ภายในเวลา ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ” อย่างแน่นอน

เขียนให้ “โพสต์ทูเดย์”

๑๐ พ.ย.๕๗

ปราบทุจริตด้วยจิต “พอเพียง”

วีรวิท คงศักดิ์

“เราจะทำให้ประเทศชาติหลุดพ้นจากการทุจริตผิดกฎหมาย คอร์รัปชั่นต่าง ๆ ให้ได้โดยเร็วที่สุด”

ถ้อยคำนี้เป็น “เจตนารมณ์ทางการเมือง” (Political Will) ของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๗ ในงานวันต่อต้านคอร์รัปชั่นขององค์กรต่อต้านคอร์รัปชั่น (ประเทศไทย) หรือ “ACT.” (Anti-Corruption Organization of Thailand)

เจตนารมณ์ทางการเมืองนี้ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งของการปราบการคอร์รัปชั่นที่บั่นทอนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของชาติ รวมถึงสร้างปัญหาช่องว่างระหว่างชนชั้นมาโดยตลอด ทำให้ทุกรัฐบาลประกาศ เป็นนโยบายสำคัญ แต่สิ่งที่นายกรัฐมนตรีทุกคนพูดมานั้น เป็นเพียง “ลมปาก” ที่หาผลสัมฤทธิ์ไม่ได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการทุจริตของข้าราชการมาโดยตลอด องค์ที่ สำคัญมาก คือ พระราชดำรัสที่พระราชทานแก่คณะผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการในโอกาสเข้าเฝ้าถวาย สัตย์ปฏิญาณ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ความว่า

“...ภายในเวลา ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ ข้อสำคัญ คือ ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จและไม่ทุจริต เสียเอง...”

กาลเวลาผ่านไป ๑๐ ปีเศษ นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน “ต้อง” กล่าวถ้อยคำที่เป็นเจตนารมณ์ซ้ำซาก และประเทศไทยก็ไม่เจริญเสียที แม้จะมีการรัฐประหารเพื่อปฏิรูปประเทศมา ๒ ครั้งก็ตาม

เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ หลังรัฐประหารมาเพียง ๑ เดือน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศฉบับที่ ๖๙ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีสาระสำคัญให้

“ให้ทุกภาคส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐโดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการ บริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการ ทุจริตประพฤติมิชอบได้”

๔ เดือนผ่านไป ข้าราชการทุจริตประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สำนักงานป้องกันและปราบปราม การทุจริตภาครัฐ (ป.ป.ท.) แฉลงปรากฏว่า หน่วยงาน “แชมป์ ๕ อันดับแรก” ของการเรียกรับสินบนคงเดิม

นอกจากนั้น มีข่าวว่าหัวหน้าสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขหลายแห่งเรียกรับเงินบริหาร หน่วยงานบริษัทคู่สัญญาของรัฐเพื่อแลกเปลี่ยนกับได้รับเงินตามสัญญา ซึ่งเรื่องนี้ท่านรัฐมนตรีได้รับการ ร้องเรียนจากผู้เสียหายโดยตรงแล้ว จึงต้องรอดูว่าท่านจะดำเนินการอย่างไร

เรื่องนี้ต้องยอมรับว่า “คอร์รัปชั่น” เป็นโรคระบาดที่ร้ายแรง จนเป็น “วัฒนธรรม” ของส่วนราชการ ต่างจังหวัด โดยอ้างว่าต้องมีเงินบริหารพิเศษเพื่อรับรองบุคคลที่มาเยี่ยมเยือน ทั้งที่มาราชการและส่วนตัว

บางครั้งนโยบายหรือการสั่งการของหน่วยเหนือได้สร้างปัญหาค่าใช้จ่ายให้กับหน่วยรอง ทำให้มี คำถามว่า ค่าใช้จ่ายส่วนนี้จะมาจากไหน ถ้าไม่ขอความร่วมมือจากภาคเอกชนหรือคู่สัญญาของรัฐ

ด้วยเหตุนี้จึงมีการเรียกรับเงินของส่วนราชการ เพื่อใช้ในการรับรองและค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถเบิกจ่าย ได้จากงบประมาณ ซึ่งถ้าพิจารณาในแง่กฎหมายแล้วเป็นการประพฤติ “มิชอบ” ด้วยการเรียกรับ “สินบน”

บางส่วนราชการเสี่ยงด้วยการจัดกิจกรรมหารายได้ เช่น การจัดแข่งขันกอล์ฟ โบว์ลิ่ง ฯลฯ อันเป็นการ กระทำที่ขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งระเบียบนี้ ครอบคลุมถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไปเป็นประธานจัดกิจกรรมเรียไ และเข้าข่ายผิดกฎหมายสรรพากรอีกด้วย

เมื่อพูดถึง “ประพัตติมิชอบ” นักการเมืองที่เข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหลายคนไม่ค่อยให้ความสนใจ และมักพูดว่า “กฎหมายไม่ได้ห้าม” แต่เมื่อดูในประมวลกฎหมายอาญาได้ให้นิยามว่า

“ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ คำสั่งผู้บังคับบัญชา มติคณะรัฐมนตรี แบบธรรมเนียมของทางราชการ หรือตามทำนองคลองธรรม” ซึ่งหมายถึง ไม่เป็นไปตามที่ถูกที่ควร ทำให้ฐานความผิดนี้มีความหมายกว้างมาก จึงมีการกระทำผิดกันอย่างดาษดื่น ทั้งรู้และไม่รู้ว่า “ผิด”

เมื่อมีการหาเงินเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติราชการได้ สิ่งตามมา คือ การเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง อันมีสาเหตุมาจาก “ความโลภ” ที่ฝังอยู่ในใจของคนก็เกิดขึ้น

แม้อยู่ในช่วงสถานการณ์พิเศษเช่นในขณะนี้ ก็ยังมีการกระทำจนเป็นเรื่องปกติ โดยอ้างว่า “ใครๆ เขาก็ทำกัน” และไม่มีการลงโทษกันอย่างจริงจัง

“ความโลภ” เป็นสิ่งหนึ่งที่ “ซุนหวู” เตือนว่าเป็นอันตรายของแม่ทัพ เพราะความโลภทำให้ปล่อยตัวปล่อยใจไปกับความต้องการของตน จนสูญเสียความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่เคยมีตั้งแต่กำเนิด

เรื่องนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงให้ข้อคิดว่า โลกจะยุ่งยากหากคนในสังคมหลงไหลอยู่ใน “กิน กาม เกียรติ” และเป็นสาเหตุของการต่อสู้ แย่งชิง ตำแหน่งและอำนาจวาสนากัน จนทำให้เกิดปัญหาการทุจริตประพัตติมิชอบอย่างที่เห็นเชิงประจักษ์ในปัจจุบัน

แนวทางการแก้ไขความโลภในจิตใจมนุษย์นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ ซึ่งมี “๓ หลักการ ๒ เงื่อนไข” ได้แก่ “พอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน” ภายใต้เงื่อนไข “ความรู้ความคู่คุณธรรม” ที่หมายถึง “ข้อสัตย์สุจริต อุดทน อุดถนอ อุดม”

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ต่างประเทศได้นำไปสอนคนในชาติ โดยเฉพาะประเทศภูฏานที่นำไปปลูกฝังให้กับประชาชนและยกย่องว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราเป็นปราชญ์ของประเทศ

สื่อมวลชนต่างประเทศได้เสนอความเห็น ว่า “พระองค์แสดงให้เห็นจากแนวคิดนี้ว่า บ่อเกิดของการคอร์รัปชันส่วนมากมาจากความโลภของบุคคลในองค์กร” (The King gave an example of the high scale corruption emanating from this concept, citing the greed of employees ...)

พร้อมกับยกย่องพระองค์ว่า “เป็นผู้นำที่มีชีวิตเรียบง่ายเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ ซึ่งจะหนทางในการป้องกันคอร์รัปชัน” (To lead a modest life and be satisfied with what they have, as a way to prevent corruption)

มาถึงวันนี้ คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ กำลังกำหนดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติอยู่ น่าจะพิจารณาจัดทำกิจกรรม “ตามรอยเบื้องพระยุคลบาทด้วยจิตพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหการทุจริตประพัตติมิชอบในวงราชการ โดยเริ่มรณรงค์ให้หัวหน้าส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่นายกรัฐมนตรีลงไป น้อมนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้เป็นวิถีชีวิต และขยายผลไปสู่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคน ทุกระดับ

โครงการนี้ ต้องเป็นกิจกรรมต่อเนื่องเช่นเดียวกับ “แผนความซื่อตรงแห่งชาติ” (The National Integrity Plan) ของมาเลเซียที่เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๐๐๓ จนถึงปัจจุบัน โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการบริหารโครงการด้วยตนเอง มีรัฐมนตรีรับผิดชอบโดยเฉพาะ (Integrity Minister) และมีสถาบันให้ความรู้ กำกับดูแลการบริหารโครงการ (The Institute of Integrity of Malaysia-IIM.) ให้เกิดประสิทธิผล

ผลผลิตของแผนความซื่อตรงของมาเลเซียได้สร้างจิตสำนึกของบุคลากรในหน่วยงานของรัฐ จนนำไปกำหนดนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันของตนเอง เช่น บริษัทปิโตรนัส กำหนด “No Gift Policy” ไม่มีการรับของขวัญทุกชนิด ซึ่งเป็นการลดความโลภของพนักงาน และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นของบริษัทคู่สัญญา ทำให้มีเม็ดเงินมาสร้างงานให้รัฐอย่างครบถ้วนตามงบประมาณ

ต้องไม่ลืมว่า “เงินตราไม่ได้เปลี่ยนแปลงคน เพียงแต่มันกระชากหน้ากากในคราบ “คนดี” ออกมาเท่านั้น เมื่อหน้ากากหลุด ก็ให้เห็น “หัวใจ” ที่เต็มไปด้วยความโลภซ่อนอยู่ภายใน”

ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นคนที่ “เคยดี” ต้องมาเสียคนเมื่อมีอำนาจรัฐในมือ เผลอไผลใช้อำนาจโดยมิชอบเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ซึ่งเป็นต้นตอของการทุจริตประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นอย่างให้เห็น

คติโบราณสอนให้พวกเราเป็นสัจจะธรรมว่า “เมื่อหัวไม่ส่าย หางก็ไม่กระดิก”

ดังนั้น เมื่อบุคคลบุคคลชั้นนำของประเทศมีวิถีชีวิตอย่าง “พอเพียง” ตามข้อเสนอนี้ ก็จะ “ไม่ทุจริตเสียเอง” ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสเตือนไว้

และจะสามารถควบคุมกำกับดูแลไม่ให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบในองค์กรที่ตนรับผิดชอบ รวมถึงเป็น “แบบอย่าง” ให้กับสาธารณชนที่มาจากภาคการเมืองซึ่งเข้ามาร่วมใช้อำนาจรัฐด้วยกัน

หากเป็นเช่นนั้น “ประเทศชาติหลุดพ้นจากการทุจริตผิดกฎหมาย คอรัปชั่นต่างๆ ให้ได้โดยเร็วที่สุด” ตามเจตนารมณ์ของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีที่ประกาศไว้ ก็จะมีโอกาสเกิดขึ้นได้

และประเมินได้ว่า “ภายในเวลา ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ” อย่างแน่นอน

เขียนให้ “โพสต์ทูเดย์”

๑๐ พ.ย.๕๗

ประวัติวิธีปราบโกง

วีรวิทย์ คงศักดิ์

“ความยุติธรรมที่ล่าช้า คือ ความไม่ยุติธรรม” หรือ “Justice delayed is justice denied.”

เป็น “ภาษิตกฎหมาย” ที่วิลเลียม เอวาร์ด แกลสตัน (William Ewart Gladstone) รัฐบุรุษอังกฤษ ได้กล่าวไว้เป็นหลักการสำคัญของกระบวนการยุติธรรมว่า

“หลักการนี้ตั้งอยู่บนสิทธิในอันที่จะเข้าถึงการพิจารณาคดีอย่างรวดเร็วและสิทธิอื่น ๆ ทำนองเดียวกันที่มีความมุ่งประสงค์เพื่อขับเคลื่อนให้กระบวนการยุติธรรมเร็วขึ้น เพราะถือว่า ไม่ยุติธรรมสำหรับผู้เสียหายที่จะต้องทุกข์ทนกับความเสียหายต่อไปพร้อมกับความหวังอันน้อยนิดว่าจะได้รับการเยียวยา”

หลักการนี้ สามารถอธิบายปัญหากระบวนการยุติธรรมในการปราบคอร์รัปชันของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี เพราะใช้เวลาดำเนินคดีตั้งแต่ถูกกล่าวหาจนถึงคดีสิ้นสุดที่ศาลฎีกาโดยเฉลี่ยประมาณ ๒๐ ปี

กรณี Classic มาก คือ การกล่าวหากรรมการตรวจการจ้างชุดหนึ่งว่าทุจริต กรรมการ ป.ป.ช.ชี้มูลเป็นเอกฉันท์ว่ากระทำผิด อัยการสูงสุดเห็นฟ้องให้ฟ้องคดี ศาลชั้นต้นยกฟ้อง อัยการอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ยกอุทธรณ์ อัยการไม่ฎีกา คดีถึงที่สิ้นสุดใช้เวลา ๑๘ ปี ขณะนี้ผู้ถูกกล่าวหาทำलगยื่นศาลปกครองขอยกเลิกคำสั่งทางปกครอง การถูกไล่ออกจากราชการและความรับผิดทางละเมิด ไม่ทราบว่าจะเมื่อใดจะได้รับการเยียวยาชดเชย

ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญชุดอาจารย์มีชัย ฤชุพันธุ์ จึงมีดำริจะกำหนดให้กระบวนการไต่สวนของ ป.ป.ช.ใช้เวลาไม่เกิน ๑ ปี และต่อระยะเวลาได้ ๒ ครั้งๆ ละ ๔ เดือน

แต่ก็มีเสียงจากประธาน ป.ป.ช.ว่า “ทำไม่ได้”

เหตุที่ทำไม่ได้น่าจะเป็นเพราะกระบวนการตรวจสอบทุจริตจนถึงขั้นเอาผิดนั้น ยากยิ่งกว่า “สนด้ายเข้ารูเข็ม” เนื่องจากการเอาผิดกรณีทุจริตกฎหมายของเรายังอ้างอิงประมวลกฎหมายอาญาปี ๒๔๙๙ อยู่ ในขณะที่ฐานความผิดกรณีทุจริตคอร์รัปชันได้ขยายไปมากและมีความซับซ้อนมากขึ้นทุกที

องค์กรความโปร่งใสนานาชาติ (TI) กำหนดว่า “คอร์รัปชัน หมายถึง การใช้อำนาจที่ได้มาโดยหน้าที่ในการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว” และกำหนดรูปแบบของการคอร์รัปชันเป็น ๗ ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะแรก คือ การคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (Grand Corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงเพื่อบิดเบือนนโยบายหรือใช้อำนาจรัฐในทางมิชอบ เพื่อให้ผู้นำหรือผู้บริหารประเทศได้รับประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรของชาติ ซึ่งหมายรวมถึง “การทุจริตเชิงนโยบาย” ในระบบงานนิติบัญญัติด้วย

บทความในวารสารศาลยุติธรรมปริทัศน์ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ อธิบายว่า

“การทุจริตเชิงนโยบาย” เป็นรูปแบบใหม่ของการทุจริตที่แยบยล โดยอาศัยรูปแบบของกฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือมติของคณะกรรมการเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจผิดว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรม ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริงดังนี้

ก) มีการกำหนดนโยบายที่จะทำโครงการหรือกิจการโดยองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐบาล ที่อ้างประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนเป็นอันดับแรก

ข) มีการเตรียมการรองรับโครงการ หรือกิจการนั้นให้มีความชอบด้วยกฎหมายหรือกฎระเบียบ

ค) ท้ายสุดคือผลประโยชน์อันมิควรได้เกิดขึ้นแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือพวกพ้อง หรือญาติมิตรของผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งอาจเป็นเงินได้ ทรัพย์สิน สิทธิประโยชน์อย่างอื่น ซึ่งมักจะเป็นผลประโยชน์ที่มหาศาลที่ตกได้กับฝ่ายบริหารซึ่งมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ครอบงำฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายข้าราชการประจำ

คอร์รัปชันลักษณะที่สองตามความคิดของ TI คือ **การคอร์รัปชันขนาดเล็ก (Petty Corruption)** เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐระดับกลางและระดับล่าง โดยการใช้อำนาจที่ได้รับมอบในทางมิชอบต่อประชาชน

ลักษณะที่สาม **การติดสินบน (Bribery)** เป็นการเสนอ การให้ หรือสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ ทั้งในรูปของเงิน สิ่งของ และสิ่งตอบแทนต่างๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี

ลักษณะที่สี่ **การยักยอก (Embezzlement)** คือ การที่พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรของรัฐ นำเงินหรือสิ่งของที่ได้รับมอบหมายให้ใช้ในราชการ ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง

ลักษณะที่ห้า **การอุปถัมภ์ (Patronage)** เป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่นพรรคเล่นพวก ด้วยการคัดเลือกบุคคลจากสายสัมพันธ์ทางการเมืองหรือเครือข่าย (Connection) เพื่อเข้ามาทำงานหรือเพื่อได้รับประโยชน์ โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและความเหมาะสม

ลักษณะที่หก **การเลือกที่รักมักที่ชัง (Nepotism)** เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการเล่นพรรคเล่นพวก โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้อำนาจที่มีในการให้ผลประโยชน์หรือให้หน้าที่การงานแก่ตนเอง เพื่อน ครอบครัว หรือบุคคลใกล้ชิด โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและความเหมาะสม ซึ่งเป็นการเอาเปรียบผู้อื่นที่มีสิทธิควรได้รับ

และลักษณะที่เจ็ด **ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)** คือ การใช้อำนาจดุลยพินิจที่กฎหมายมอบให้ที่มีลักษณะอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม

กรณีผลประโยชน์ทับซ้อนนี้ เป็นทฤษฎีสีเทา (Gray area of corruption) ซึ่งคนทั่วไปอาจเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา เช่น การมีผลประโยชน์ได้เสียทางการเงินหรือในทางสัญญา การมีรายได้หรือประโยชน์อื่นที่อาจคำนวณเป็นเงินได้ การรับของขวัญ เป็นต้น เพื่อป้องกันมิให้ผู้มีอำนาจในฐานะผู้วินิจฉัยสั่งการ กระทำการใดโดยรู้ว่ามีผลประโยชน์ทับซ้อน หรือภริยา บุตรผู้เยาว์ หรือหุ้นส่วนได้รับประโยชน์จากการวินิจฉัยสั่งการหรือการกระทำของตน จึงควรมีมาตรฐานจริยธรรม ความผิดทางวินัย และการลงโทษทางอาญากรณีนี้นี้ที่ชัดเจนมากขึ้น

เมื่อพิจารณามุมมองของ TI จะเห็นว่า มุ่งเน้นที่การใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อประชาชนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องในรูปแบบต่างๆ อย่างชัดเจน แต่กฎหมายของเราในปัจจุบันมิได้ระบุฐานความผิดที่ชัดเจนและเข้าใจตรงกันตามที่ TI เสนอแนะ

ดังนั้น จึงควรนำหลักกฎหมายมหาชนที่ระบุสิ่งใดทำได้ สิ่งใดทำไม่ได้ มาใช้ในการตรากฎหมายปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสอนให้คนในสังคมรู้ว่า “สิ่งใดผิด สิ่งใดถูก”

มีข้อสังเกตว่า ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนกำหนดลักษณะความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวม (Conflict of Interest) และมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับและให้ของขวัญ พ.ศ.๒๕๔๔ ที่ชัดเจนมาก แต่หลายคนยังกระทำความผิดโดยไม่รู้ รวมถึงผู้บังคับบัญชาเองก็กระทำความผิด จึงต้องนำเรื่องเหล่านี้มาอบรม สั่งสอนกันอยู่เสมอ โดยอาจสรุปย่อความผิดสำคัญๆ ไว้ในสถานที่ราชการ เพื่อเป็นการให้ความรู้ ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและบอกให้ประชาชนช่วยตรวจสอบความประพฤติเหล่านี้ด้วย

ในด้านขั้นตอนการตรวจสอบกรณีทุจริต สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) เปิดเผยว่า มี ๓ ชั้น คือ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ พฤติการณ์ทุจริตต่อหน้าที่หรือไม่ และมีอำนาจหน้าที่ที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ ซึ่งเรื่องเหล่านี้ต้องใช้เวลาไต่สวนมาก จึงจำเป็นต้องปฏิรูปให้รวดเร็วขึ้น

นอกจากนั้น ผู้ให้เบาะแสหรือพยานก็ต้องระวังตัว เพราะอำนาจและอิทธิพลของผู้ทุจริตมีมากสามารถข่มขู่คุกคามพลเมืองได้ ในขณะที่กฎหมายคุ้มครองพยานของเรายังไม่ได้ผล

และที่เป็นนวัตกรรมใหม่ คือ ถูกฟ้องฐานหมิ่นประมาท หรือดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งเรื่องเหล่านี้ต้องมีการแก้ไขและวางมาตรการป้องกันเพื่อนำมวลชนมาช่วยปราบคอร์รัปชันมากขึ้น

สิ่งที่รุนแรงมากที่สุดในขณะนี้ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่แจ้งเบาะแสการทุจริตภายในหน่วยงานให้กับหน่วยตรวจสอบการทุจริตกลับถูกสอบสวนและให้ออกจากราชการ โดยตั้งข้อหาว่าทำให้ส่วนราชการเสียหาย และบางกรณีมีการใช้อำนาจรัฐในทางมิชอบด้วยการไม่ต่อสัญญาจ้างโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งเรื่องเหล่านี้ต้องได้รับการแก้ไข ทั้งนี้เพื่อให้มีพลเมืองที่แจ้งเบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการมากขึ้น

เมื่อดูยุทธศาสตร์การปราบปรามคอร์รัปชันของสิงคโปร์พบว่า ใช้ Three Pronged Strategy ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) การตราเป็นกฎหมาย (Legislation) และการตัดสินคดี (Judiciary)

นอกจากนั้น ยังมีมาตรการลดโอกาสการเกิดคอร์รัปชัน ได้แก่ การสนับสนุนจากสาธารณะ (Securing Public Support) ด้วยการเพิ่มช่องทางรับข้อมูลจากสาธารณะและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคอร์รัปชัน การถอดบทเรียนจากกรณีศึกษาการคอร์รัปชัน (Lesson Learned) เพื่อนำมาปรับปรุงกฎหมาย การเพิ่มความเข้มแข็งของการบังคับใช้กฎหมาย และการเพิ่มการลงโทษกรณีประพฤติมิชอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ดังนั้น จึงขอเสนอแนะให้นายยุทธศาสตร์และมาตรการเหล่านี้ รวมถึงสาระของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (UNCAC 2003) ซึ่งประเทศไทยเป็นรัฐภาคี มาปฏิรูปกระบวนการต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศไทยให้มีประสิทธิผลและรวดเร็วเช่นเดียวกับสิงคโปร์

“คอร์ปชั่นเชิงนโยบาย”

วีรวิท คงศักดิ์

นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา แนวคิดทางการเมืองเดิมที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับ “อำนาจ” ได้ถูกวิพากษ์ว่า “อำนาจ” ไม่สามารถหาข้อยุติได้ เนื่องจากมีขอบข่ายกว้างเกินไป และอำนาจบางอย่างไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง แต่เป็นเรื่องของ “ความเชื่อ” เช่น อำนาจของศาสดามีอิทธิพลต่อความคิดของสาวก เป็นต้น

ต่อมาได้เกิดแนวคิดทางการเมืองใหม่ว่า “การเมือง คือ เรื่องของการใช้อำนาจอันชอบธรรมเพื่อแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าหรือทรัพยากรของสังคมให้ส่วนรวม”

โดยให้ข้อคิดว่า สิ่งที่มีคุณค่าหรือความต้องการของประชาชน ได้แก่ ทรัพย์สิน เกียรติยศศักดิ์ศรี สวัสดิภาพความปลอดภัย ความมั่นคง และความสะอาดสบายสุขใจ เป็นสิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงเป็นหน้าที่ของนักการเมืองในการจัดสรรสิ่งเหล่านี้ให้กับประชาชนอย่างเป็นธรรมและตรงกับความต้องการ พร้อมกันเสนอว่า ควรมีการวางระบบการรับฟังข้อเรียกร้องและวางระบบการสนับสนุนข้อเรียกร้อง

แนวคิดเหล่านี้นำมาซึ่ง “ระบบการมีส่วนร่วมของประชาชน” ในการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐ โดยรัฐจะต้องมีการรับข้อมูลจากประชาชนมาพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และมีข้อมูลป้อนกลับหลังจากน่านโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงการจัดสรรทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่อย่างแท้จริงและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

การปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารภาครัฐดังกล่าวมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างนักการเมืองกับข้าราชการประจำ กล่าวคือ เมื่อนักการเมืองจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศต้องดำเนินการตามแผนงานและงบประมาณที่ได้ดำเนินการไปเรียบร้อยแล้ว ไม่สามารถปรับแก้งบประมาณเพื่อดำเนินการตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้ได้มากนัก

ดังนั้น เมื่อมีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับปี ๔๐ จึงได้ขยายขอบเขตอำนาจของนายกรัฐมนตรีให้มากขึ้น สามารถกำหนดนโยบายบริหารประเทศได้อย่างเสรีมากขึ้น และลดกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจลง ที่เรียกว่า Strong Prime Minister เช่นเดียวกับ Strong Presidency ของสหรัฐอเมริกา

บรรดาท่อนที่นักวิชาการเตือนว่า “การมีอำนาจมากจะทำให้มีการใช้อำนาจโดยมิชอบมาก” เป็นจริงเสมอ เพราะมนุษย์ชอบทำตาม “อำเภอใจ” และมักจะทำในสิ่งที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้องเสมอ โดยเฉพาะคนไทยที่เป็นสังคมพวกพ้อง และคำนึงถึง “ผลประโยชน์ของชาติ” น้อย

ด้วยเหตุนี้จึงมีพฤติกรรมเชิงประจักษ์ที่มีลักษณะ “สุมเสี่ยง” ต่อการใช้อำนาจในทางมิชอบ ด้วยการกำหนดนโยบายสาธารณะที่มองผิวเผินว่าเป็นสิ่งที่ดีและทำเพื่อประชาชน แต่ในข้อเท็จจริงเป็นการใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง และเป็นที่มาของศัพท์ใหม่ในวงการเมืองว่า “คอร์ปชั่นเชิงนโยบาย”

“คอร์ปชั่นเชิงนโยบาย” พื้นฐาน ที่กระทำกันอย่างดาษดื่นมาตั้งแต่ในอดีต คือ การจัดทำโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้องโดยตรง เช่น การตัดถนนผ่านที่ดินของพรรคพวกโดยไม่มีความจำเป็น ทำให้ราคาที่ดินผืนนั้นราคาสูงขึ้น การบริจาคที่ดินให้ราชการเพื่อตัดถนนเข้าไปสร้างความเจริญให้ที่ดินของตน การจัดทำโครงการเพื่อขายที่ดินของพรรคพวกให้รัฐ ฯลฯ ซึ่งการทำลักษณะนี้เอาผิดทางกฎหมายได้ยาก

ในเรื่องนี้ไม่มีผู้เสนอในการประชุมคณะกรรมการฯ ว่า ควรมีการออกกฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษีกับผู้ได้ประโยชน์จากนโยบายสาธารณะที่รัฐกำหนด หรือ **Capital Gain Tax** โดยมีการเรียกเก็บภาษีเมื่อมีรายได้จากการขาย แต่ยังไม่มีการดำเนินการ จึงขอฝากรัฐบาลชุดนี้ช่วยพิจารณาด้วยครับ

สิ่งที่ทำได้แนบเนียนมาก คือ การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านที่ทำแบบ “ฝนตกทั่วฟ้า” ใครต้องการหรือไม่ต้องการไม่ต้องคำนึงถึง ซึ่งมองดูดี แต่เงื่อนไขในการใช้เงินเพื่อกู้ยืมกำหนดไว้อย่างหลวมๆ เพราะรีบร้อนใช้นโยบาย และเร่งรัดการใช้เงิน ใครเป็นพวกกันก็ได้เงินง่าย ๆ และเมื่อได้เงินมาง่ายการใช้จ่ายก็ไม่รอบคอบ ทำให้ปรากฏว่า มีเงินของกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่สูญหาย ไม่สามารถติดตามนำเงินมาคืนได้เป็นจำนวนมาก

ในทางที่ถูกต้อง รัฐบาลควรให้ความรู้กับประชาชน ด้วยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจ “พอเพียง” มาเป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันเพื่อลดความเสี่ยง โดยยึดหลักความรู้ควบคู่กับคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน อดกลั้นต่อกิเลส และอดออม ซึ่งอาจจะสรุปได้สั้น ๆ ว่า ต้องสอนให้ประชาชนดำเนินชีวิตตาม “อัตภาพ” และ “รู้จักกิน รู้จักใช้อย่างรอบคอบ”

อย่างไรก็ดี มีนโยบายบางอย่างที่เข้าลักษณะ “เลือกปฏิบัติ” ด้วยการจัดสรรงบประมาณให้กับพื้นที่ที่เลือกพรรคตนมา ซึ่งเรื่องนี้คล้ายกับเป็นการ “ซื้อเสียง” ด้วยเงินงบประมาณ และเข้าข่าย “การทุจริตเชิงนโยบาย” เหมือนกัน

นอกจากนั้น ยังปรากฏเป็นข่าวว่า มีการจัดทำข้อตกลงกับต่างประเทศ การปรับปรุงระบบภาษี และการดำเนินการอื่นๆ ที่เป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจของตนและพวกพ้องอีกหลายกรณี ซึ่งหากเป็นจริงก็เป็นการทุจริตเชิงนโยบายด้วย

แนวทางการแก้ไขการใช้อำนาจโดยมิชอบในลักษณะ “คอร์รัปชันเชิงนโยบาย” นี้ ได้มีการกำหนดมาตรการป้องกันด้วยการนำระบบ “ธรรมาภิบาล” หรือ Good Governance เข้ามาใช้ โดยมีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๕๖

พระราชกฤษฎีกานี้ได้กำหนดให้ รัฐบาลใหม่ที่เข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน “ต้อง” จัดทำแผนบริหารราชการตลอดระยะเวลาที่บริหารประเทศ ภายใน ๙๐ วันนับตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ซึ่งโดยหลักการรัฐบาล ควรปรับลำดับความเร่งด่วนของแผนงานเดิม เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเท่านั้น

แต่ถ้ารัฐบาลต้องการนำนโยบายใหม่ที่ตนหาเสียงเข้ามาเพิ่มเติมในแผนการบริหารราชการ ก็สามารถทำได้ เพราะกฎหมายได้กำหนดไว้อย่างรอบคอบโดยให้ สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และสำนักงบประมาณ ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกันพิจารณาก่อนกรองและจัดทำแผนฉบับนี้

อย่างไรก็ดี นโยบายเพิ่มเติมของพรรคการเมืองที่เข้ามาบริหารประเทศในระยะหลัง เริ่มมีเสียงกล่าวขานกันมากขึ้นว่า เป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้กำหนดนโยบายและพวกพ้อง หรือ “คอร์รัปชันเชิงนโยบาย” ในรูปแบบที่หลากหลายและชัดเจนมากขึ้น ทั้งการได้ประโยชน์โดยตรงเป็นเงินตรา การได้ส่วนลดของค่าใช้จ่าย การได้ชื่อเสียงเกียรติยศ ได้รับความชื่นชอบของประชาชน และอื่นๆ เพื่อให้มีโอกาสได้รับการเลือกตั้งกลับมาอีกในสมัยหน้า หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการ “ซื้อเสียง” ล่วงหน้าด้วยงบประมาณของรัฐ

เพื่อเป็นการป้องปรามและป้องกัน “การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย” ที่ทำลายชาติในลักษณะดังกล่าว ร่างกฎหมายผลประโยชน์ทับซ้อน ได้กำหนดฐานความผิดในกรณีการประพฤติมิชอบไว้ในมาตรา ๕ (๔) ว่า

“การริเริ่ม เสนอ จัดทำ หรืออนุมัติโครงการของรัฐโดยทุจริตเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม”

ถึงแม้ว่าร่างกฎหมายฉบับนี้ไม่มีผลใช้บังคับเพื่อเอาผิดผู้กระทำความผิดในเรื่อง “คอร์รัปชันเชิงนโยบาย” โดยตรงได้ แต่รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ ได้กำหนดมาตรการเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ในหมวดที่ ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตั้งแต่มาตรา ๗๕ ไปจนถึงมาตรา ๘๗ เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายของรัฐ ซึ่งรัฐบาลต้องไม่ล้มปฏิบัติตามมาตรา ๗๖ ซึ่งกำหนดไว้ว่า

“คณะรัฐมนตรีต้องจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อแสดงมาตรการและรายละเอียดของแนวทางในการปฏิบัติราชการในแต่ละปีของการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ”

และต้องไม่ล้มมาตรา ๗๘ (๑) ที่กำหนดให้ “ต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ”

แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ รัฐบาลทั้งคณะต้องเป็นตัวอย่างในเรื่องความ “พอเพียง” อย่างจริงจังในทุกมิติ ทั้งการใช้อำนาจ การใช้จ่ายเงิน และการแสดงพฤติกรรม โดยต้องอยู่ในกรอบของ “คุณธรรม”

ก่อนที่จะกำหนดนโยบายทุกเรื่องต้องใคร่ครวญดูให้ดีว่า ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง ซึ่งเข้าลักษณะ “คอร์รัปชันเชิงนโยบาย” ที่ก่อให้เกิด “สายล่อฟ้า” อย่างเด็ดขาด เพราะประชาชนรับไม่ได้กับเรื่องนี้

และต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ประเทศชาติจะอยู่ในสถานะ “เสี่ยง” มาก
ถ้าต้องเปลี่ยนรัฐบาลอีกครั้งหนึ่งในระยะเวลาอันสั้น

เขียนให้ “โพสต์ทูเดย์”

๑๙ ม.ค.๕๒

ข้อปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน กรณีการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด

ตามที่สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน กรณีการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด โดยกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมทั้งกำกับดูแลข้าราชการในสังกัดให้ประพฤติปฏิบัติตนเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวอย่างเคร่งครัดด้วย นั้น

โดยที่สำนักงานงบประมาณเป็นหน่วยงานกลางทางการคลังและงบประมาณที่มีบทบาทและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารและดำเนินงานตามภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานงบประมาณแล้ว ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างในสังกัดสำนักงานงบประมาณจะมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับบุคคลในทุกภาคส่วน ซึ่งอาจมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนและมีความเสี่ยงต่อการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดเกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งมีแนวโน้มต่อการเป็นช่องทางให้เกิดการประพฤติมิชอบอื่นๆ ในวงราชการ และเป็นกรณีที่อยู่ในข่ายของการกระทำที่มีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน อันส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนอาจเกิดกรณีร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมขึ้นได้

คณะกรรมการจริยธรรมประจำสำนักงานงบประมาณ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนเกี่ยวกับกรณีการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานงบประมาณ ประกอบกับแนวทางการดำเนินการตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน แจ่งตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๓.๗/ว ๑๑ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ กำหนดให้คณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการสอดส่องดูแลให้ข้าราชการพลเรือนปฏิบัติตามแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน กฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการจริยธรรมประจำสำนักงานงบประมาณ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจริยธรรมประจำสำนักงานงบประมาณ จึงได้จัดทำข้อปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน กรณีการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานงบประมาณทราบ และประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน รวมทั้งกฎหมายระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑. ความหมายของการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดและถ้อยคำอื่นที่เกี่ยวข้อง

การให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดนั้น มีการกำหนดนิยามไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนี้

๑.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔^๑

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดนิยามของถ้อยคำต่างๆ ไว้ในข้อ ๓ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๑.๑ “ของขวัญ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออวยชัยไมตรี และให้หมายความรวมถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่เป็นรางวัล ให้โดยเสนาหา หรือเพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่สิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สิน หรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินไว้ในภายหลัง

๑.๑.๒ “ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกัน และให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจหรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

๑.๑.๓ “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ

๑.๑.๔ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

๑.๑.๕ “ผู้บังคับบัญชา” ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานที่แบ่งเป็นการภายในของหน่วยงานของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าและได้รับมอบหมายให้มีอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลด้วย

๑.๑.๖ “บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดา มารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

^๑ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๘ ตอนพิเศษ ๑๐๔ ง หน้า ๗ - ๘ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๔.

๑.๒ ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓^๒

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดนิยามของถ้อยคำต่างๆ ไว้ในข้อ ๓ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๒.๑ “การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

๑.๒.๒ “ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรม หรือผู้รับบุตรบุญธรรม

๑.๒.๓ “ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

๑.๓ สาระสำคัญของการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด

จากบทบัญญัติตามข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ ดังกล่าว สาระสำคัญของการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด สรุปได้ ดังนี้

๑) “การให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด” เป็นกรณีการให้หรือรับเงิน ทรัพย์สิน หรือสิ่งอื่นใดที่มีมูลค่า โดยให้แก่กันเพื่ออรรถาศัยไมตรี ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสนหา เพื่อการส่งเสริมให้เป็นสิริมงคล หรือเป็นการให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่สิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สิน หรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิง รวมทั้งการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินให้ในภายหลัง หรือการรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

๒) “การให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดตามปกติประเพณีนิยม หรือโดยธรรมจรรยา” เป็นกรณีที่กระทำกับญาติหรือบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรม ให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในทางสังคม หรือในเทศกาลหรือวันสำคัญต่างๆ ซึ่งอาจมีการให้ของขวัญแก่กัน และหมายรวมถึง โอกาสแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาททางสังคม เช่น งานศพ งานแต่งงาน งานบวช การเยี่ยมผู้ป่วย การเกษียณอายุ การย้ายตำแหน่ง เป็นต้น

๓) “ญาติหรือบุคคลในครอบครัว” หมายความว่า บุคคลทุกคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเราได้แก่ ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรม หรือผู้รับบุตรบุญธรรม

^๒ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๑๑๘ ก หน้า ๑๘ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๓.

๒. แนวทางการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน กรณีการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด

ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานงบประมาณ จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๔ ดังนี้

๒.๑ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานงบประมาณจะต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน^๓ ดังนี้

๒.๑.๑ ไม่เรียกรับหรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือยอมจะรับซึ่งของขวัญแทนตนหรือญาติของตน ไม่ว่าก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ตามประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

๒.๑.๒ ไม่เสนอ อนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือการดำเนินการสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

๒.๒ ห้ามผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานงบประมาณรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือถูกข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา^๔ ซึ่งเป็นไปตามกรณี^๕ ดังนี้

๒.๒.๑ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติ ซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะ

๒.๒.๒ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ โดยมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

๒.๒.๓ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

^๓ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ ๖.

^๔พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๔.

^๕ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๕.

๒.๓ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัวหรือมีราคาหรือมูลค่าเกินกว่า ๓,๐๐๐ บาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานประมาณผู้นั้น รายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้ยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานประมาณผู้นั้นจะต้องส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวให้แก่สำนักงานประมาณทันที^๖

๒.๔ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๒.๒ – ๒.๓ ข้างต้น ซึ่งผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานประมาณได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยั้งที่ ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานประมาณผู้นั้นต้องรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้อำนวยการสำนักงานประมาณโดยทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะรับไว้เป็นสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ และถ้ามีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที หากไม่สามารถคืนแก่ผู้ให้ได้ ให้ส่งมอบเป็นสิทธิของสำนักงานประมาณโดยเร็ว และเมื่อได้ดำเนินการส่งคืนแก่ผู้ให้หรือส่งมอบเป็นสิทธิของสำนักงานประมาณแล้ว ให้ถือว่าผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานประมาณผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว^๗

๒.๕ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานประมาณซึ่งพ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่ถึง ๒ ปี จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๒.๒ – ๒.๔ ด้วย^๘

๒.๖ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานประมาณจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้ โดยการให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมก็ต้องมีราคาหรือมูลค่าในการให้แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท^๙ ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรือไม่ก็ได้เช่นกัน^{๑๐}

^๖ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖.

^๗ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๗.

^๘ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๘.

^๙ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๕.

^{๑๐}ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๖.

๒.๗ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานงบประมาณจะทำการเรียไ้เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใดๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่ากรณีใดๆ มิได้^{๑๑}

๒.๘ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานงบประมาณจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของตนมิได้ เว้นแต่เป็นการให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมซึ่งมีราคาหรือมูลค่าในการให้แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท^{๑๒} ทั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ได้แก่ ผู้มาติดต่องานหรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานในลักษณะดังต่อไปนี้^{๑๓}

(๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้สำนักงานงบประมาณดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี การขอรับการจัดสรรงบประมาณ การร้องเรียน การวินิจฉัยเกี่ยวกับการงบประมาณ เป็นต้น

(๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับสำนักงานงบประมาณ เช่น ผู้เสนอราคาการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

(๓) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินการกิจการใดๆ ที่มีสำนักงานงบประมาณเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล

(๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณ เช่น บุคคล คณะบุคคล นิติบุคคลที่จะได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากภาครัฐ โดยผ่านกลไกของสำนักงานงบประมาณและการงบประมาณ เป็นต้น

หากผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานงบประมาณทราบในภายหลังว่าบุคคลในครอบครัวรับของขวัญโดยฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวข้างต้น จะต้องดำเนินการตามข้อ ๒.๔ โดยอนุโลม^{๑๔}

๒.๙ ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างค่านิยมการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจ หรือกรณีอื่นใดในโอกาสต่างๆ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง แนะนำ หรือกำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปในแนวทางที่ประหยัด โดยอาจแสดงออกด้วยการใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจแทนการให้ของขวัญ สำหรับกรณีที่มีความจำเป็นต้องให้ของขวัญ

^{๑๑}ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๕ วรรคท้าย.

^{๑๒}ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๘.

^{๑๓}ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๗.

^{๑๔}ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๙.

นอกจากจะต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ควรให้เป็นสินค้าไทย หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำภายในประเทศไทย^{๑๕}

ทั้งนี้ การให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดในกรณียกเว้นหรือจำเป็นอย่างนั้น อาจเสี่ยงต่อความเป็นกลางและความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันหรือต่อไปในอนาคตได้ ดังนั้น ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานงบประมาณจึงควรพึงระวังในการประเมินมูลค่าของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดต่ำกว่าความเป็นจริงด้วย

๓. ผลของการจงใจฝ่าฝืนข้อปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน กรณีการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด

กรณีที่ผู้บริหาร ข้าราชการ หรือบุคลากรของสำนักงานงบประมาณปฏิบัติตนโดยจงใจฝ่าฝืนข้อปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง กรณีการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดนั้น ถือว่าผู้บริหาร ข้าราชการ หรือบุคลากรของสำนักงานงบประมาณผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย^{๑๖} และให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษทางวินัยต่อไป^{๑๗}

นอกจากความผิดทางวินัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย^{๑๘}

ดังนั้น ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานงบประมาณทุกท่าน สมควรประพฤติปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องสำหรับกรณีการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดอย่างเคร่งครัดด้วย

^{๑๕}ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๒ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๔ แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนมาก ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๔๒ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ เรื่อง การมอบของขวัญและการจัดงานในเทศกาลปีใหม่.

^{๑๖}ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐ และประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ ๑๘ ประกอบข้อ ๖.

^{๑๗}ดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

^{๑๘}พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๓/๑.

“นอราษฏร์บังหลวง”

วีรวิท คงศักดิ์

ใน ๓ ตอนที่แล้ว ผมได้เล่าให้ฟังถึง ฐานความผิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ร่างกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม หรือกฎหมายผลประโยชน์ทับซ้อนซึ่งผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติไปแล้ว กำหนดไว้ประการแรก ได้แก่ “การใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายใน” และได้เล่าให้ฟังถึงเรื่องต่อเนื่องกัน ๒ เรื่อง คือ ธรรมนูญและคุณภาพของรัฐบาลไปแล้ว

ตอนนี้ขอเล่าต่อถึงฐานความผิดในการใช้อำนาจโดยมิชอบลักษณะที่สอง ได้แก่ การใช้ทรัพย์สินของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือบุคคลผู้อื่นโดยไม่มีสิทธิโดยทุจริต ซึ่งผมขอใช้ภาษาที่นิยมใช้ในอดีตว่า “นอราษฏร์บังหลวง” เพื่อให้เห็นภาพของความผิดได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

คำว่า “นอ” ปทานุกรมให้ความหมายว่า “โกง”

มีศัพท์ต่อเนื่องมี ๒ คำ คือ “นอโกง” หมายถึง ใช้อุบายหลอกลวงเพื่อให้ส่งทรัพย์สินให้แก่ตนหรือคนอื่นหรือเพื่อให้ทำหรือถอนหรือทำลายหนังสือสำคัญ

และอีกคำหนึ่ง คือ “นอฉล” หมายถึง ใช้อุบายหลอกลวงโดยกล่าวความเท็จเพื่อให้หลงผิด

เมื่อรวมความแล้ว “นอราษฏร์บังหลวง” ปทานุกรมได้ให้ความหมายว่า ทุจริตเบียดบังเงินหลวง

แต่ถ้าจะขยายความถึงพฤติกรรมที่ชัดเจนได้แก่ การ “โกงประชาชน” ด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบ และการ “โกงหลวง” ด้วยการเบียดบังของหลวงไปใช้ประโยชน์ในกิจการของตนเองหรือผู้ใกล้ชิด

ในอดีต “การไม่นอราษฏร์บังหลวง” เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติตนของข้าราชการของรัฐ เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากพระมหากษัตริย์ให้ไปปกครองประชาชนต่างพระเนตรพระกรรณในพื้นที่ห่างไกล

และการประพฤติมิชอบนี้อาจไม่ใช่เฉพาะกรณีการรับเงินโดยตรงเท่านั้น แต่มีความหมายรวมถึง การใช้อำนาจโดยมิชอบที่ทำให้ประชาชนเดือดร้อนด้วย

ในประเด็นนี้จะเห็นได้จากหลักรัฐประศาสน์นโยบายสำหรับปกครองพื้นที่ “ปัตตานี” ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้กับผู้ไปปกครองรัฐปัตตานี ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) การแต่งตั้งข้าราชการไปปฏิบัติงานในพื้นที่นี้ พึงเลือกคนที่มีนิสัยซื่อสัตย์ สุจริต สงบ เสียะเยือกเย็น และต้องสั่งสอน ฝึกฝนอบรมชี้แจงให้รู้ลักษณะที่พึงประพฤติและระมัดระวัง
- 2) การกะเกณฑ์และการเก็บภาษีอากร ต้องเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 3) เจ้าพนักงานของรัฐบาล พึงระมัดระวังการบีบคั้นหรือดูแคลนคนมุสลิม หากเกิดขึ้นต้องดำเนินการลงโทษโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีของข้าราชการ
- 4) การใดที่ต้องบังคับให้ราษฎรกระทำ ต้องอำนวยความสะดวกให้กับราษฎรเพื่อมิให้เสียเวลาในการหาเลี้ยงชีพ และต้องปรับปรุงระเบียบให้ราษฎรไม่ต้องขัดข้องเสียเวลาอยู่เสมอ

5) การจัดวางระเบียบของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสุขทุกข์ของราษฎร ต้องพิจารณาเหตุผล แก้อไขหรือยับยั้ง โดยหารือกับกระทรวงมหาดไทย หากตกลงกันไม่ได้ ให้นำความกราบบังคมทูลขอพระราชวินิจฉัย

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี 2550 กำหนดไว้ในมาตรา 74 วรรค 1 ว่า

“บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยราชการ พนักงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”

สำหรับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้น ทางราชการได้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 โดยข้าราชการของรัฐทุกคนต้องยึดหลักการบริการประชาชน 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งผมได้เล่าให้ฟังไปแล้วในตอนก่อน

อย่างไรก็ดี สิ่งที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันข้าราชการของรัฐบางคนยังมีพฤติกรรมที่ “โกงประชาชน” อยู่ เช่น กรณีการจองหุ้นของรัฐวิสาหกิจที่มีโอกาสได้กำไรสูง หรือการให้ข้อมูลที่มีลักษณะเป็นการปั่นหุ้นทำให้ประชาชนหลงผิด

ปรากฏว่า เคยมีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบในหลายลักษณะ อาทิเช่น การกำหนดราคาหุ้นที่ผิดจากความเป็นจริง ทั้งถูกกว่าความเป็นจริงหรือแพงกว่าความเป็นจริง ทำให้น่าสนใจหรือไม่น่าสนใจ เป็นต้น

มีหลายครั้งที่ประชาชนหลงผิดคิดว่า อาจมีกำไรสูงก็ไปถือหุ้นนี้ยืมสินมาใช้ และวิ่งเต้นกับข้าราชการของรัฐจนได้หุ้นนั้นมา แต่ภายหลังราคากลับคืนมาสู่สภาพความเป็นจริง ราคาหุ้นตกมากทำให้ประชาชนกลุ่มนี้เสียหายจนถึงขั้น “หมดตัว” ไปเลยก็มี

ถ้าเป็นหุ้นที่ต่ำกว่าความเป็นจริงหรือเป็นของดี มักมีการประกาศอย่างจำกัดพอเป็นพิธี และแจ้งเป็นข้อมูลภายในให้ทราบกันว่าดีเฉพาะพวกพ้องของตน ราษฎรที่ต้อโอกาสสมักจะไม่ได้รับรู้

หรือมีการหลอกลวงโดยประกาศอย่างเปิดเผยคล้ายกับมีความโปร่งใส ทำให้มีประชาชนผู้สนใจไปเข้าคิวรอซื้อเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อเปิดขายปรากฏว่า ขายหมดภายใน 5 นาที เพราะผู้มี “เส้น” ได้จองไว้ล่วงหน้าหมดแล้ว

การกระทำผิดของข้าราชการของรัฐในกรณีเหล่านี้ ถ้ามีการร้องเรียนอาจมีความผิดทางวินัย จะต้องใช้เวลาในการสอบสวนนานกว่าจะทราบผล หรืออาจมีการช่วยกันให้พ้นผิดได้

แต่ถ้ากฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับจะเป็นความผิดอาญา โทษที่จะได้รับ คือ จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นถึงสี่แสนบาท

และถ้าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องระวางโทษสองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นถึงหกแสนบาท

ส่วนกรณีเบียดบังเงินหลวงหรือ “โกงหลวง” นั้น ครอบคลุมถึงการใช้สิ่งของของทางราชการทุกสิ่งเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ซึ่งอาจจะมีตั้งแต่การเอาของเล็กน้อยของหลวง เช่น กระดาษดินสอ ไปจนถึง การใช้ประโยชน์จากสถานที่ราชการหรือการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์ในธุรกิจของตน และการใช้เครื่องบินของทางราชการไปต่างประเทศเพื่องานส่วนตัว

ประเด็นนี้มีการถกเถียงกันมากในการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ถึงขอบเขตความผิด จึงมีการกำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ว่า สามารถกระทำได้ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของทางราชการ และมอบให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ประกาศกำหนดว่ากรณีใดเป็นความผิดในลักษณะนี้บ้าง ถ้าไม่กำหนดไว้ถือว่า ไม่ผิด

อย่างไรก็ดี คณะผู้ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการฯ ว่า กฎหมายลักษณะนี้หลายประเทศที่เจริญมีใช้แล้ว และเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ คือ

ต้องการปรับเปลี่ยน “วัฒนธรรม” การทำงานของข้าราชการ ให้คำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการ และให้การบริการประชาชนตามหน้าที่ของตนด้วยความจริงใจอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งเรื่องเหล่านี้เป็นหน้าที่และบทบาทพื้นฐานของข้าราชการในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ดี อยู่แล้ว

ดังนั้น ถึงแม้ว่ากฎหมายฉบับนี้ยังไม่มีผลบังคับใช้ และไม่มีบทลงโทษถึงขั้น “จำคุก” ผมคิดว่า ข้าราชการที่มีจิตสำนึกที่ดีของความเป็นมนุษย์ก็ไม่ว่า “ฉ้อราษฎร์บังหลวง” ได้ครับ

เขียนให้ “โพสต์ทูเดย์”

๑๔ ธ.ค.๕๑

“สินบน : อาชญากรรมระหว่างประเทศ”

วีรวิท คงศักดิ์

“เอ็งกินเหล้า เมายาไม่ว่าดอก แต่อย่าออกนอกนอกทางไป ให้เสียผล

เอ็งอย่ากินสินบาท คาคดสินบน เรามั่นชนชั้นปัญญา ตูลาการ”

กลอนบทนี้เป็นพระโอวาทของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ “พระบิดาแห่งกฎหมายไทย” ซึ่งถูกนำมาเผยแพร่ทางสื่อสาธารณะในโอกาสระลึกถึงวันสิ้นพระชนม์ที่วงการตุลาการยกย่องว่าเป็น “วันรพี” เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๗

น่าเสียใจที่ในวันนั้นมีรายงานข่าวว่า คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) มีมติสั่งลงโทษทางวินัยผู้พิพากษาชั้นผู้ใหญ่ ๗ นาย ที่ถูกกล่าวหาว่าให้ประกันตัวจำเลยในคดีข่มขืนฆ่าเรา และคดียาเสพติด ผิดระเบียบและกฎหมาย

โทษทางวินัยที่ได้รับ คือ ให้พ้นตำแหน่ง (ไล่ออก) ๔ คน งดการเลื่อนเงินเดือน ๒ คน และภาคทัณฑ์ ๑ คน

พร้อมกันนั้น ก.ต.ได้มีมติให้สำนักงานศาลยุติธรรมทำหนังสือโปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากตำแหน่งและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุกชั้นยศ พร้อมกับพิจารณาเรื่องการดำเนินคดีอาญา

นั่นหมายความว่า ชื่อเสียงเกียรติยศที่สร้างสมมาตลอดชีวิตต้องสูญสิ้นไป และบุคคลในครอบครัวต้องอับอาย จากความผิดพลาดในการใช้อำนาจรัฐเพียงครั้งเดียว

ก่อนหน้านี้มีผู้พิพากษาชั้นผู้ใหญ่อีกคนหนึ่งถูก ก.ต.มีมติให้พ้นตำแหน่งเช่นเดียวกันในข้อกล่าวหาเกี่ยวกับพฤติกรรมฉ้อราษฎร์บังหลวงที่มีสำมิแล้วและเรียกรับประโยชน์ และสื่อมวลชนได้นำรายงานการสอบสวนมาเผยแพร่ ซึ่งเป็นครั้งแรกที่มีการเปิดเผยรายละเอียดการลงโทษคนในวงการตุลาการต่อสาธารณะ

นับได้ว่าเป็นการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมลักษณะหนึ่ง ที่เปิดเผยการกระทำผิดของบุคคลในวงการยุติธรรมที่กระทำผิดและการลงโทษ เพื่อให้ผู้อื่นเกรงกลัวไม่กระทำผิดในลักษณะเช่นนี้อีก

มาถึงสัปดาห์นี้ มีการเปิดเผยภาพตำรวจจากรับเงิน ๕๐๐ บาท จากผู้ขับรถปิคอัพที่กระทำผิดกฎจราจร ทางสื่อสาธารณะ ก็ต้องรอว่าท่านรักษากฎการผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจะดำเนินการอย่างไร และจะเปิดเผยต่อสาธารณะหรือไม่ เพราะเรื่องนี้ร้ายแรงกว่าเนื่องจากการยักยอกเงินของทางราชการ

การให้และเรียกรับสินบนเหล่านี้ เป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบที่ต้องถูกดำเนินคดี ทั้งวินัยและอาญา รวมถึงต้องติดตามเงินคืนให้กับเจ้าของเงินด้วย

และเป็นสิ่งที่พระบิดาแห่งกฎหมายไทยคาดคั้นไว้ว่า “เราชนชั้นปัญญาตุลาการ” ต้องไม่กระทำ

น่าเสียใจที่บ้านเราให้ความสนใจเรื่องความผิดของการให้และเรียกรับสินบนน้อยมาก บางหน่วยงานถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาๆ “ใครๆ ก็ทำกัน” จึงละเลยไม่ดำเนินคดีตามกฎหมายจนผู้กระทำผิด “ได้ใจ”

แม้แต่คดีใหญ่ที่เป็นเรื่องระหว่างประเทศ เช่นกรณีอดีตผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งรับสินบนจากชาวสหรัฐอเมริกา ผลทางคดีปรากฏว่า ศาลสหรัฐฯ พิพากษาจำคุกผู้ให้สินบน ซึ่งถูกจำคุกจนพ้นโทษแล้ว ผู้รับสินบนยังเป็นปกติสุขดี ทั้งๆ ที่ ป.ป.ช.ชี้มูลนานแล้ว แต่สำนักอัยการสูงสุดยังไม่สั่งฟ้อง

คดีให้สินบนผู้บริหารรัฐวิสาหกิจกรณีนี้ สร้างความเสียหายให้กับกระบวนการยุติธรรมของไทยมาก เพราะในปัจจุบันสหประชาชาติและประเทศสมาชิกเห็นพ้องต้องกันว่า “สินบน” เป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของโลก ต้องร่วมมือกัน “ขจัด”

หลักคตินี้นำมาซึ่ง “อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชัน ค.ศ.2003” ที่ประเทศไทยได้ลงนามเห็นชอบเมื่อปี ๒๕๔๖ และให้สัตยาบันโดยจะมีอนุวัติการกฎหมายภายในโดยเร็วในปี ๒๕๕๔

สาระสำคัญของอนุสัญญาสหประชาชาติฉบับนี้ระบุว่า การให้และเรียกรับ “สินบน” เป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศ (International Crime) ซึ่งประเทศสมาชิก “ต้อง” แก้ไขกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

โดยกำหนดรูปแบบความร่วมมือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน ในการรวบรวมและส่งพยานหลักฐาน การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การติดตาม आयัด ยึด และริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

ลักษณะความผิดที่ระบุในกฎหมายมี ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก ความผิดที่รัฐภาคี “ต้อง” กำหนดให้เป็นความผิด ได้แก่ การให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและเจ้าหน้าที่องค์การระหว่างประเทศ การยกยอก การเบียดบังหรือยกย่ายถ่ายทรัพย์สินโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ การฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา และการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม

กลุ่มที่สอง ความผิดที่รัฐภาคี “ควร” พิจารณาเพื่อกำหนดให้เป็นความผิด ได้แก่ การใช้อิทธิพลเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์โดยมิชอบ การยกยอกทรัพย์สินในภาคเอกชน และการปกปิดความผิด

นอกจากนี้ อนุสัญญาฯ ยังเสนอให้รัฐภาคีพิจารณากำหนดให้เป็นความผิดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เช่น การรั่วรัวโดยผิดกฎหมาย การให้สินบนในภาคเอกชน การอายัด ยึด และริบทรัพย์สินในภาคเอกชน เพราะความผิดเหล่านี้ล้วนแต่เป็นบ่อเกิดและนำไปสู่การคอร์รัปชันทั้งสิ้น

สำหรับการดำเนินการของประเทศไทย ได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาพร้อมกับประเทศสมาชิกเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๖ และมอบให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาอนุวัติการกฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก คือ “ขจัดสินบน” ให้หมดจากประเทศไทย

หลังจากรัฐประหาร ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ เรื่องนี้ถูกนำมาพิจารณาในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยให้ความเห็นชอบในการลงสัตยาบัน และให้รัฐบาลเร่งรัดดำเนินการเสนอร่างแก้ไขกฎหมาย ๓ ฉบับ แต่ภายหลังได้ปรับมาเหลือ ๒ ฉบับ คือ ร่างแก้ไข พ.ร.บ.ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ...(การริบทรัพย์สิน) และร่างแก้ไข พ.ร.บ.ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องคดีอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ...

กาลเวลาผ่านไปถึงปี ๒๕๕๓ กฎหมายที่จะอนุวัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญา ๒ ฉบับนี้ยังไม่ได้เข้าพิจารณาในสภาผู้แทนราษฎร แต่คณะสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จะต้องเป็นเจ้าภาพการประชุม ป.ป.ช.โลก ในปี ๒๕๕๔ จึงมีหนังสือขอให้รัฐบาลเร่งรัดการอนุวัติการกฎหมายดังกล่าวก่อนมีการประชุมระดับนานาชาติ

ในที่สุดรัฐบาลชื่อนั้น ได้ตัดสินใจลงนามในสัตยาบัน โดยขอสงวนสิทธิ์ในการอนุวัติการกฎหมาย ภายหลังโดยเร็ว ซึ่งมีผลให้ประเทศไทยเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔

สำหรับเรื่องนี้ สหประชาชาติได้ให้ความสำคัญมาก จึงร่วมมือกับธนาคารโลกจัดทำโครงการ “พันธมิตรไล่ล่าคอร์รัปชันนานาชาติ” (International Corruption Hunter Alliance-ICHA.) และได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากประเทศภาคีสมาชิกอนุสัญญาต่อต้านคอร์รัปชันรวม ๒๐๐ คนประชุมมาแล้ว ๒ ครั้ง เมื่อปี 2010 และปี 2012

ICHA. มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหาด้านกฎหมาย ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ที่เป็นอุปสรรคต่อการติดตามทรัพย์สินที่เกิดจากการคอร์รัปชัน โดยเฉพาะสินบนข้ามชาติ และตั้งโครงการติดตามเงินที่สูญหายจากการคอร์รัปชัน (Stolen Asset Recovery-StAR) เพื่อให้การติดตามทรัพย์สินจากการคอร์รัปชันระหว่างประเทศที่ซุกซ่อนอยู่ในที่ต่างๆ เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ด้วยเหตุนี้ สหประชาชาติจึงจะส่งผู้แทนประเทศสมาชิก ๒ ประเทศ มาตรวจแนะนำและติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ เกี่ยวกับอนุวัติการกฎหมายของประเทศไทยในปี ๒๕๕๗ นี้

น่าเห็นใจ ป.ป.ช.ที่ต้อง “รับหน้า” การตรวจสอบครั้งนี้ ในขณะที่การตรากฎหมายเป็นความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ป.ป.ช.จึงทำได้เพียงติดตามและ “เตือน” เท่านั้น

จนถึงวันนี้ กฎหมายเจ้าปัญหาสองฉบับนี้ ยังไม่อยู่ในบัญชีกฎหมาย ๕๓ ฉบับที่ คสช.สั่งให้ สนช. เลยก ป.ป.ช.จึงให้คำตอบถึงความก้าวหน้าของการอนุวัติการกฎหมายได้ยากว่า “จะมีผลบังคับใช้เมื่อใด”

หัวหน้า คสช.ช่วยอนุเคราะห์ให้ ป.ป.ช.มีคำตอบให้กับคณะกรรมการจากสหประชาชาติหน่อยครับ

เขียนให้ “โพสต์ทูเดย์”

๑๘ ส.ค.๕๗

อย่า ! โกงเสียเอง

วีรวิท คงศักดิ์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ทรงมีพระราชดำรัสแก่คณะผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ ในโอกาสเข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณตน เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ว่า

“...ภายใน ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ ข้อสำคัญ คือ ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จ และไม่ทุจริตเสียเอง..”

กาลเวลาผ่านไป ๑๓ ปี ต้องยอมรับว่า “เราหยุดการทุจริตไม่สำเร็จ” ยังมีการโกงในวงราชการกันอย่างดาษดื่น ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ว่า กลไกการปราบโกงของเรายังไม่ทันพัฒนาการของ “นักโกง”

ยุทธศาสตร์หลักของนักโกงที่ใช้ในปัจจุบัน คือ โกงมากๆ ให้ผูกพันกับหลายคนโดยเฉพาะคนที่สังคมเชื่อว่าเป็น “คนดี” สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้รับผิดชอบปราบโกงทั้งหลาย “ทำไมไหว” ดังที่ปรากฏ

กลยุทธ์นี้เช่นเดียวกับรูปแบบของมอเตอร์ไซด์เกือบบร้อยคันที่ฝ่าไฟแดงที่ตำรวจจับไม่ทันนั่นเอง

อีกลักษณะหนึ่งที่พระราชดำรัสองค์นี้กล่าวถึง คือ “ไม่ทุจริตเสียเอง”

เรื่องนี้ต้องยอมรับว่า ระบบราชการของเรายังมีการเบิกเงินของทางราชการเกินสิทธิ์หรือเกินความเป็นจริงที่เราเรียกว่า “เบิกผี” กันมาก ซึ่งเป็นกลโกงที่ใช้กันมานานจน “คุ้นชิน”

หลายส่วนราชการยังมีการสั่งให้ข้าราชการไปราชการโดยไม่จำเป็น หรือเบิกเบี้ยเลี้ยงเดินทาง หรือเบิกค่าใช้จ่ายต่างๆ เกินความจริง เช่น จำนวนคนเกินที่ไปจริง วันเวลาเกินที่ปฏิบัติจริง ฯลฯ ซึ่งเรื่องนี้เป็นจิตสำนึกของหัวหน้าส่วนราชการที่ต้อง “ไม่ยอมให้มีการโกงในหน่วยงานของตน”

บางส่วนราชการยังซื้อของตามข้อเสนอของผู้ขายที่อาจมี Connection กัน หรือตามสิ่งตอบแทนการขายที่ได้รับเป็นส่วนตัว โดยที่สิ่งที่จัดซื้อไม่มีความจำเป็นที่ต้องใช้งาน ทำให้มีพัสดุเหลือคงคลังจำนวนมาก นี่ก็เป็น “โกงเสียเอง” อีกรูปแบบหนึ่งที่ยังพบกันอยู่

อย่างไรก็ดี “โกงเสียเอง” ที่หลายคนยังไม่ตระหนักว่าสร้างความเสียหายให้กับงบประมาณที่มาจากภาษีของประชาชน และเกียรติยศ ชื่อเสียงของประเทศ จนทำให้ต่างประเทศขาดความเชื่อถือ ศรัทธา และไว้วางใจเจ้าหน้าที่ของประเทศไทย มาเป็นเวลานาน

สิ่งนี้ คือ การประพฤติดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าข่าย “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” หรือ Conflict of Interest โดยเฉพาะเรื่อง “สินบน” หรือ Bribery

เรื่องนี้นานาอารยะประเทศถือว่าเป็น “อาชญากรรมระหว่างประเทศ” และกำหนดในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านทุจริต (UNCAC 2003) ข้อ ๗ ว่า

“4. รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องพยายามรับเอา คงไว้ และเสริมสร้างระบบที่ส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายภายในของตน”

MacMilan English Dictionary ให้ความหมาย Conflict of Interest ใน ๒ มิติ

มิติที่ ๑ สถานการณ์ซึ่งบุคคลขาดการตัดสินใจอันเที่ยงธรรม เนื่องมาจากการมีหรือได้รับประโยชน์

มิติที่ ๒ สถานการณ์ซึ่งมีบางสิ่งส่งผลต่อบุคคลหนึ่ง แต่เป็นผลเสียของผู้อื่น

ในขณะที่ Longman Dictionary of Contemporary ได้ให้ความหมายเรื่องนี้ว่า

“การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับมอบอำนาจ มีความสัมพันธ์
ผลประโยชน์ของส่วนตนหรือการได้มาซึ่งผลประโยชน์นั้น”

ในทางทฤษฎี รูปแบบของประโยชน์ทับซ้อนที่กำหนดในสากลมี ๖ ลักษณะ ได้แก่

๑) การรับประโยชน์ต่าง ๆ (Accept Benefits)

๒) การทำธุรกิจกับตนเอง (Self-dealing) หรือการเป็นคู่สัญญา

๓) การทำงานหลังเกษียณ (Post-employment)

๔) การทำงานพิเศษ (Outside employment or Moonlighting)

๕) การใช้ข้อมูลภายใน (Inside Information)

๖) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง (Pork-barreling)

เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยได้มีการบัญญัติศัพท์หลายคำ ได้แก่ ประโยชน์ทับซ้อน การขัดกันแห่ง
ผลประโยชน์ และที่ใช้ในร่างกฎหมายว่า “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม”

ในเรื่องนี้ ถ้าพูดถึงเจตนารมณ์ทางการเมือง หรือ Political Will ของรัฐบาลทุกชุดที่ผ่านมา ได้
ประกาศเป็นนโยบายมาตลอด โดยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้แถลงต่อรัฐสภาว่า

“ปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ขยายการ
บังคับใช้บทบัญญัติเรื่องการห้ามการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ให้ครอบคลุมผู้ใช้อำนาจ
ในตำแหน่งสำคัญและตำแหน่งระดับสูงอย่างทั่วถึง”

เช่นเดียวกันรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติว่า

“ปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติ
มิชอบและการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในภาครัฐทุกระดับ โดยถือว่าเรื่องนี้เป็นวาระสำคัญเร่งด่วนแห่งชาติ
และเป็นเรื่องที่ต้องแทรกอยู่ในการปฏิรูปทุกเรื่อง”

มาถึงวันนี้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยความผิดกรณีการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล
กับประโยชน์ส่วนรวม หรือกฎหมายเกี่ยวกับการให้และเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรง

ดังนั้น ทุกรัฐบาลจึงเข้าข่าย NATO หรือ No Action Talk Only ทำให้ประเทศไทยขาดความเชื่อถือ
ศรัทธา และความไว้วางใจจากประชาคมนานาชาติจนทุกวันนี้

ทั้งนี้เพราะปัญหาสินบนระหว่างประเทศและการติดตามเงินสินบนคืนประเทศเจ้าของเงินทำไม่ได้
ทำให้เป็นที่เอือมระอาของรัฐบาลต่างประเทศในการตรากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย

กรณีการให้สินบนผู้บริหารรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งของพ่อค้าสหรัฐอเมริกา ผู้ให้ถูกศาลสหรัฐฯ
พิพากษาจำคุกจนพ้นโทษแล้ว ๓ ปี ผู้รับสินบนคดียังอยู่ในการไต่ศาล

การซื้อเครื่องตรวจระเบิด GT-200 ผู้ผลิตถูกรัฐบาลอังกฤษพิพากษาจำคุกและติดตามเงินคืนให้
ประเทศต่างๆ ได้ แต่ประเทศไทยในฐานะคู่ค้าประเทศหนึ่งไม่ได้รับเพราะกระบวนการยุติธรรมของเราใน
คดีนี้ยังไม่เริ่มต้น

ล่าสุดรัฐบาลแคนาดาแถลงว่า มีเบาะแสว่านักธุรกิจแคนาดาได้ขายสินบนในการซื้อเครื่องบินลำหนึ่งของบริษัทการบินไทยให้กับนายทหารคนหนึ่งของกองทัพไทย แต่การแสวงหาข้อเท็จจริงยังทำไม่ได้เพราะข้อจำกัดในด้านกฎหมาย แต่รัฐบาลแคนาดาจะพยายามดำเนินการต่อไปเพื่อรักษาชื่อเสียงของแคนาดา

นอกจากนั้น สารสำคัญของอนุสัญญาสหประชาชาติ UNCAC 2003 มีหลักการป้องกันการ “โกงเสียเอง” ของผู้บริหารหลายเรื่องยังไม่ถูกนำมากำหนดเป็นกฎหมาย เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในการใช้อำนาจดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญในการสร้าง “ธรรมาภิบาล”

อาทิเช่น หลักเกณฑ์การโยกย้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กำหนดในข้อ ๗ ภาครัฐว่า

“1. รัฐบาลแต่ละรัฐต้องพยายามที่จะรับเอา คงไว้ และเสริมสร้างระบบการสรรหา การจ้าง การรักษาไว้ การเลื่อนระดับ และการเกษียณอายุของข้าราชการพลเรือน ตามความเหมาะสมและโดยเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายของตน ทั้งนี้ อาจรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้มาจากการเลือกตั้งด้วย ตามความเหมาะสม ดังนี้

(ก) ระบบดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักความมีประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และหลักเกณฑ์ที่วัดได้ เช่น คุณธรรม ความเที่ยงธรรม และความถนัด เป็นต้น

(ข) ระบบดังกล่าวรวมถึงการมีกระบวนการที่เพียงพอสำหรับการคัดเลือกและฝึกอบรมบุคคล เพื่อตำแหน่งหน้าที่ราชการที่พิจารณาว่า มีความอ่อนไหวต่อการกระทำทุจริตและในกรณีที่สมควร สำหรับการหมุนเวียนบุคคลดังกล่าวไปยังตำแหน่งอื่น

(ค) ระบบดังกล่าวเป็นการส่งเสริมการให้คำตอบแทนที่เพียงพอและอัตราคำตอบแทนที่เป็นธรรม โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลนั้น

(ง) ระบบดังกล่าวส่งเสริมแผนงานด้านการศึกษาและการฝึกอบรม เพื่อช่วยให้ข้าราชการพลเรือนสามารถบรรลุข้อกำหนดกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างถูกต้อง น่าเคารพและเหมาะสม และให้การฝึกอบรมเฉพาะด้านและอย่างเหมาะสมแก่ข้าราชการพลเรือน เพื่อเพิ่มพูนให้มีความตระหนักถึงความเสี่ยงต่าง ๆ ต่อการเกิดทุจริต ซึ่งมีอยู่เป็นปกติวิสัยในการปฏิบัติหน้าที่ของตนแผนงานดังกล่าวอาจอ้างอิงถึงจรรยาบรรณหรือมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมในสาขาที่ใช้บังคับ”

หรือการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดการการคลังของรัฐที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ ความว่า

“1. รัฐบาลแต่ละรัฐต้องดำเนินขั้นตอนที่จำเป็นในการจัดทำระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสมที่มีประสิทธิผล โดยนอกจากประการอื่นแล้ว ได้แก่ การป้องกันการทุจริตบนพื้นฐานของความโปร่งใส การแข่งขัน และหลักเกณฑ์ที่วัดได้ในการตัดสินใจ ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามหลักพื้นฐานของระบบกฎหมายของตน ระบบเช่นว่า ซึ่งอาจคำนึงถึงวงเงินในการบังคับใช้ที่เหมาะสมด้วย นอกจากประการอื่นแล้ว ต้องระบุรายละเอียดดังต่อไปนี้

(ก) การเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิธีการและสัญญาจัดซื้อจัดจ้างรวมทั้งข้อมูลข่าวสารในการเชิญให้เข้าร่วมเสนอราคา และข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์โดยตรงเกี่ยวกับการได้รับเลือกให้ทำสัญญา ทั้งนี้ โดยให้ผู้เสนอราคาที่อยู่ในเกณฑ์มีเวลาเพียงพอในการเตรียมและยื่นเสนอราคาของตน

(ข) การจัดทำเงื่อนไขในการเข้าร่วมเสนอราคาไว้ล่วงหน้า ซึ่งรวมทั้งการคัดเลือกและการได้รับเลือกให้ทำสัญญาและกฎเกณฑ์ในการเสนอราคา และการประกาศให้ทราบทั่วกันถึงเงื่อนไขดังกล่าว

(ค) การใช้หลักเกณฑ์ที่เป็นกลางและเป็นข้อวินิจฉัยล่วงหน้าสำหรับการตัดสินใจจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกในการพิสูจน์ตรวจสอบความถูกต้องในการใช้บังคับกฎเกณฑ์และกระบวนการดังกล่าวในภายหลัง

(ง) ระบบการทบทวนภายในที่มีประสิทธิผล รวมถึงระบบการอุทธรณ์ที่มีประสิทธิผล เพื่อประกันการไล่เบี่ยงและการเยียวยาความเสียหายในทางกฎหมาย ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือกระบวนการที่จัดทำตามวรรคนี้

(จ) ในกรณีที่เหมาะสม มาตรการในการกำกับดูแลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรผู้รับผิดชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง อาทิเช่น การเปิดเผยเกี่ยวกับส่วนได้เสียในการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ กระบวนการคัดเลือก และข้อกำหนดการฝึกอบรมนั้น ๆ

2. รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการจัดการการคลังของรัฐ โดยสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายของตนมาตรการเช่นว่า นอกจากประการอื่นแล้วต้องรวมเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(ก) กระบวนการในการรับเองประมาณแผ่นดิน

(ข) การรายงานรายรับและค่าใช้จ่ายในเวลาอันควร

(ค) ระบบมาตรฐานด้านบัญชีและการสอบบัญชีและการควบคุมดูแลที่เกี่ยวข้อง

(ง) ระบบการจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ และ

(จ) ในกรณีที่เหมาะสม การปรับปรุงแก้ไขในกรณีไม่สามารถดำเนินการตามข้อกำหนด ซึ่งบัญญัติไว้ในวรรคนี้

3. รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องดำเนินมาตรการทางแพ่งและทางปกครองเท่าที่อาจจำเป็นเพื่อรักษาไว้ซึ่งความครบถ้วนสมบูรณ์ของสมุดบัญชี บันทึก รายงานการเงิน หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับรายจ่ายและรายรับของรัฐ และเพื่อป้องกันการปลอมแปลงเอกสารดังกล่าว ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของกฎหมายของตน”

อย่างไรก็ดี สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดกรณีการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวม พ.ศ... ตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๕๘ เพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติ ทราบว่าขณะนี้ยังอยู่ในขั้นรับฟังความเห็นก่อนนำเข้าขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศอีกครั้งหนึ่งในงานวันต่อต้านการทุจริตสากล ซึ่งเป็นวันที่ทุกประเทศลงนามให้ความเห็นชอบ UNCAC 2003 ว่า “ประเทศไทยจะปราบโกงอย่างจริงจัง” จึงต้องเร่งอนุวัติการกฎหมายให้เป็นไปตาม UNCAC โดยเร็วด้วย

ทั้งนี้ เพื่อมิให้ประชาชนกล่าวหาว่า เป็น NATO เหมือนรัฐบาลอื่นๆ และไม “โกงเสียเอง”
